

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry

UTBILDNING AV ÖVERDOMARE

DEL 1

Detta kursmaterial får inte publiceras i kommersiellt syfte, vare sig i skriftlig eller elektronisk form, utan uttryckligt tillstånd från Finska Kennelklubben

Senaste modifiering och komplettering: 11/2016kå

KENNELKLUBBENS ÖVERDOMARKURS DEL 1

INNEHÅLL

Sida

1 UTBILDNING AV ÖVERDOMARE del 1

Innehåll
Program
Ansvar för kursen, kursarrangemang

2 KENNELKLUBBEN / ÖVERDOMARE OCH PRESENTATION

Överdomaren, en betrodd företrädare för Kennelklubben
och en expert på sitt provform
Presentation

3. HUNDENS BYGGNAD, KARAKTÄR OCH BETEENDE

Hundtyper
Hundens anatomi
Hundens karaktär och beteende
Perioder i hundens psykisk utveckling

4. ÖVERDOMAREN

Domaretik och bedömningsgrunder
Domarens ställning, ansvar
Att ge upp sin rätt att verka som överdomare
Utbildning och auktorisering av överdomare

5. ÖVERDOMARENS UPPTRÄDANDE

Framträdning, förmåga att uttrycka sig
Lösning av problemsituationer

6. DOKUMENT VID PROV / ÖVERDOMAREN

Överdomare inbjudan
Anvisning för ifyllandet av provprotokoll
Provprotokoll (ADB)
Direktiv för granskning av provprotokoll
Allmänna bestämmelser om jäv
Anhållan om ändring
Vaccinationsbestämmelser
ID-granskning i utställning, prov och tävlingar
Rapport om hundarnas beteende under prov,
Handläggning av dessa samt deras påföljder
Djurskyddslagen och -förordningen (repetition)
Av samhället uppställda normer (repetition)
Jaktlagstiftningen (repetition)

ÖVERDOMARE KURS DEL 1

PROGRAM

9.00-9.30	Öppning, utbildning, dess syfte och mål	0,5 h
9.30-10.00	Kennelklubben / Överdomaren, presentation (ingår i avsnittet om domarens uppträdande)	0,5 h
10.00-10.45	Hundens byggnad, karaktär och beteende	45 min.
10.45-12.15	Överdomaren - domareetik och bedömningskriterier - domarens position och ansvar - utbildning, auktorisering, rätten att verka som överdomare	1,5 h

Paus

13.00-15.30	Överdomaren som uppträdande - framträdning, förmåga att uttrycka sig - problemsituationer och deras upplärning	2.5 h
15.30-16.30	Dokumenten inför provet - kallelse att vara som överdomare - anvisningar för ifyllande av provprotokoll (allmänna) - praxis för provprotokoll (datablankett) - procedur för ändringssökande, jävregler - vaccinationsbestämmelser - ID-märkning, kontroll av dessa - anmälan om hundens beteende - lagstiftning, bestämmelser och anvisningar som inverkar på provförloppet	1.0 h
16.30-17.00	Feedbackdiskussion och avslutande av kursen - betygutdelning (blå kort)	0.5 h

ÖVERDOMARUTBILDNING DEL 1

Kennelklubbens grundutbildning

ANSVAR FÖR KURSEN, KURSARRANGEMANG

De som i första hand ansvarar för genomförandet av Kennelklubbens grundutbildningen är distriktinstruktörer.

1. ANMÄLNING, RÄTT ATT DELTA I UTBILDNINGEN

Anmälningen görs skriftlig på kennelklubbens blankett för överdomaraspiranter:

1. rekommendation av Kennelklubbens medlemsförening (rasorganisation/förbund) som ska verifiera den sökandes formella kompetens, (t.ex. utbildning till provfunktionär, medlemskap i Kennelklubben etc.)
2. samtyckandet av det kenneldistrikt som bestäms av den sökandes stadigvarande bostadsort
3. anmälningen samt ev. kursavgift skall sändas på detta sätt som anges i kursannonsen (i tidningen Våra hundar)

Utbildningen är giltig under de två följande kalenderåren. Under denna period ska personen söka sig till fortsättningsutbildning (av rasorganisation eller förbund)

Om grundutbildningen är tänkt att ske i anslutning till specialiseringsutbildningen ska separat tillstånd till detta begäras direkt av Kennelklubben.

Det är rasorganisationerna och förbunden som bestämmer om en person ska få delta i fortsättningsutbildning.

Före fortsättningsutbildningen ska den person som föreslås för utbildningen till överdomare ha genomgått grundutbildning på försorg av Kennelklubben.

2. GENOMFÖRANDE AV UTBILDNINGEN

För utbildningen tillämpas sektionsindelning. Varje distrikt ska under alternerande år anordna grundutbildning inom sektionen.

Det eftersträvas att fyra kurser varje år ska räcka till för täckning av utbildningsbehovet.

De distriktinstruktörer skall sinsemellan överenskomma om anordnandet av utbildning. Det är önskvärt att utbildningen anordnas i samarbete.

Orten för grundkursen för överdomarutbildningen bestäms av det kenneldistrikt och den distriktinstruktör som står i tur för detta.

3. UTBILDARNA

En erfaren överdomare fungerar som utbildare, i samarbete med en distriktinstruktör.

Distriktinstruktörer har beredskap att bjuda föreläsare som är experter på de olika delområdena.

En del av de distriktinstruktörer har också stark erfarenhet av att undervisa i de ämnen som omfattas av utbildningen.

Undervisningen av det domaretiska avsnittet skall skötas av en erfaren överdomare.

En kurs kan också användas som fortbildning av färdiga överdomare på försorg av resp. kenneldistrikt (godkänns inte som sådan fortbildning som krävs i Kennelklubbens utbildning och i anvisningen om kompetensetablering).

4. KOSTNADER

Enligt distriktinstruktörens arbetsplan.

5. FÖRSÄKRING

Kennelklubben har tecknat försäkring för personer som i Finland i tävlingar som underlyder Finska Kennelklubben verkar som funktionärer, domare, ordningsmän och frivillig arbetare, även under resorna till och från dessa uppdrag. Försäkringen täcker dessa även under utbildnings- och konferensdagar.

KENNELKLUBBEN / ÖVERDOMARE

I Finland finns det ca 1800 överdomare med bedömningsrätt.

En överdomare är en obestridd expert på sitt provområde och ska vidareutveckla resp. provform.

Överdomares uppfattning om en hunds sätt att arbeta uppskattas. Sådana uppfattningar används bl.a. inom avel för bedömning av individens nedärvda bruksegenskaper.

Överdomare är inom Kennelklubben ett högt respekterad förtroendeperson!

VEM ÄR JAG?

Att presentera sig hör till avsnittet med domarens uppträdande.

Jag heter

Jag kommer från

Det jag gör

Min provform

Det av utbildaren givna ämnet är

HUNDENS BYGGNAD OCH RÖRELSER

HUNDENS TYP OCH KROPPSBYGGNAD SAMT DESSA
OMSTÄNDIGHETERNAS BETYDELSE FÖR AVELN

VAD ÄR EN HUNDS TYP?

För hundens ändamål lämplig funktionell kroppsbyggnadstyp

HUNDENS RASTYPISKA DETALJER

För ändamålet ägnad:

- huvudform
- svansställning
- pälsens kvalitet och längd

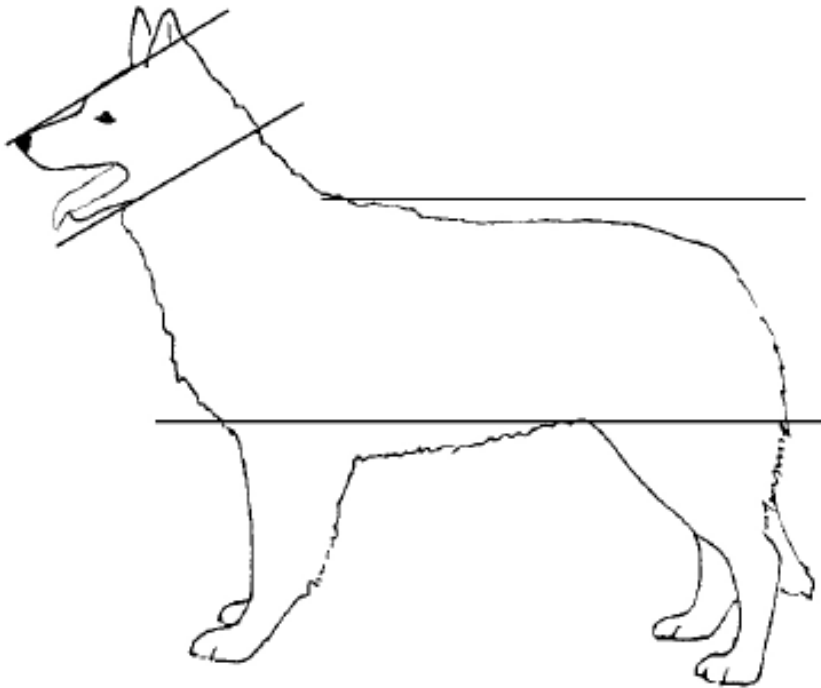
Hundens kroppsbyggnad måste vara anpassad till dess användningsändamål

- Ex:
- taxar
 - terriers som går i gryt
 - vallhundar
 - jakthundar

Olika typer:

- **Travande typ**
- **Galopperande typ**
- **Kraftstyp**
- Det finns också **blandningar av typer**

TRAVANDE TYP

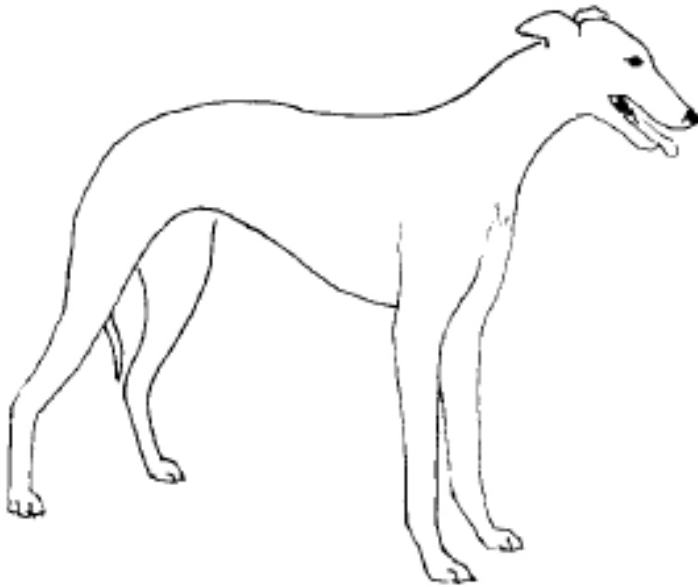

- bröstets längd ger volym åt lungorna
- rektangulär form
- kraftiga vinklar
- en uthållig hund

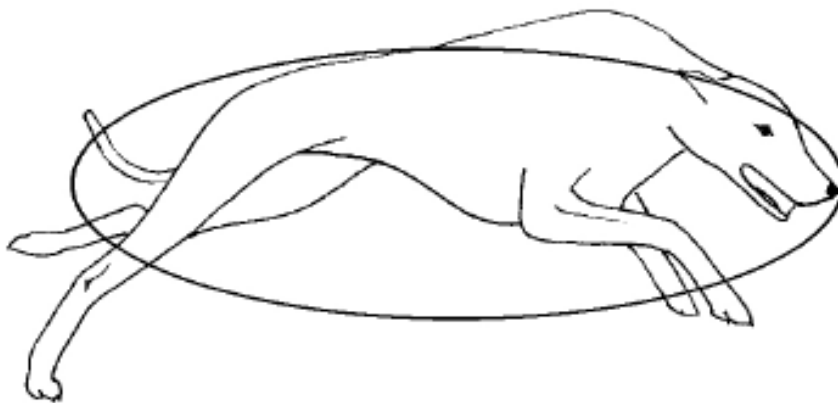
ex: finsk stövare,
 schäfer,
 colliehundar,
 lapsk vallhund

mycket allmänt hos drivande hundar
eller enbart vallande raser
alltså raser som förutsätts vara **uthålliga**

GALOPPERANDE TYP

- bröstdjupet ger volym åt lungorna
- öppna vinklar

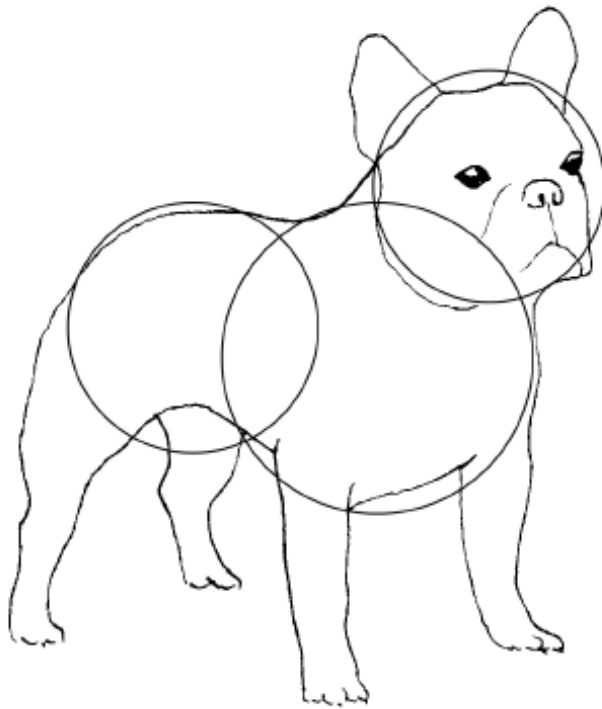

- en snabb hund

- ex. vindhundar,
 alltså raser där **snabbheten** prioriteras

KRAFTTYP

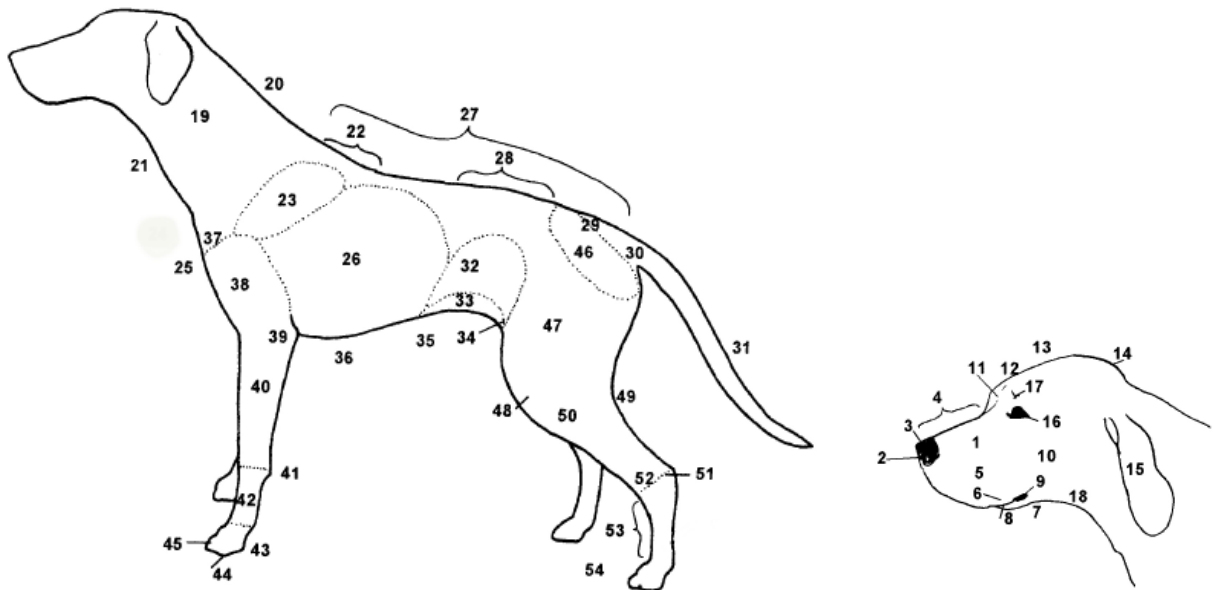
- bröstets bredd ger volym åt lungorna
- buktande konturer, fallande höfter, förhållandevis kort kropp
- ex bulldogg,
raser som förväntas ha **styrka**

Det finns också blandformer

- raser i vilkas specifikation ingår både **kraft och snabbhet**,
ex grå norsk älghund
bouvier
- eller **kraft och uthållighet**
flera mellaneuropeiska raser
vakt- och vallhundar

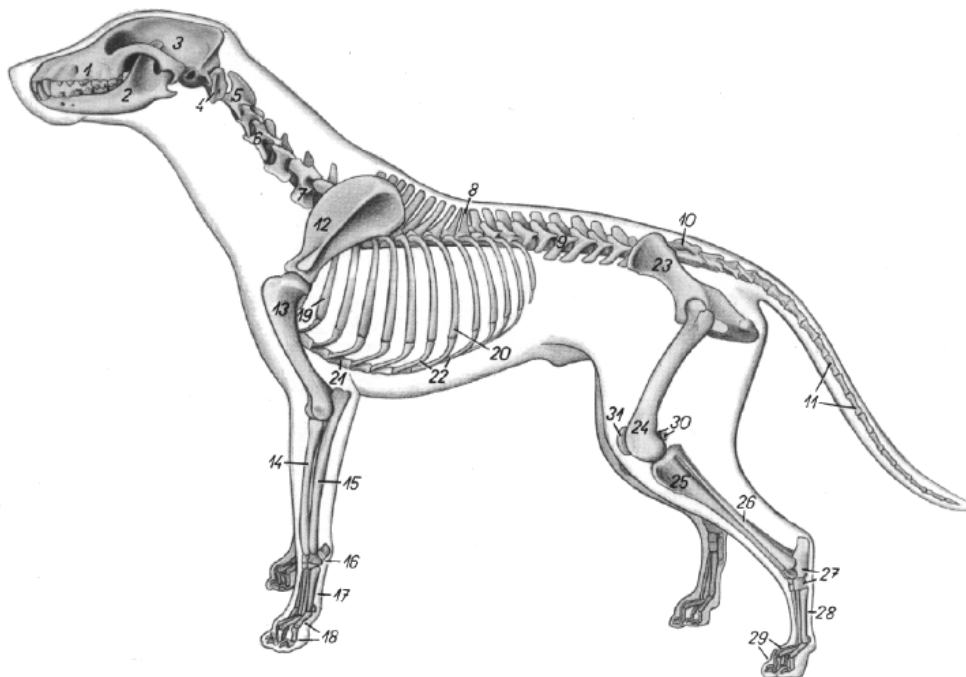
HUNDENS ANATOMI

EN HUNDS KROPPSDELAR

1. nos	19. hals	38. överarm
2. näsborrar	20. nacke	39. armbåge
3. nospets	21. halsstrand	40. underarm
4. näsrygg	22. manke	41. handlove
5. överkäke	23. skuldra	42. mellanhand
6. överläpp	25. bringa	43. tass m. tår
7. underkäke	26. bröstorg	44. trampdyna
8. underläpp	27. rygg	45. klor
9. mungipa	28. länd	46. bäcken
10. kind	29. kors	47. lår
11. pannavsats	30. svansrot	48. knä
12. panna	31. svans	49. knäveck
13. huvudskål	32. flank	50. underben
14. nackknöl	33. buk	51. has
15. öra	34. ljumske	52. hasled
16. öga	35. buklinje	53. mellanfot
17. ögonbryn	36. bröstlinje	54. tass m. tår
18. halsskinn	37. skulderled	55. sporre

HUNDENS SKELETT

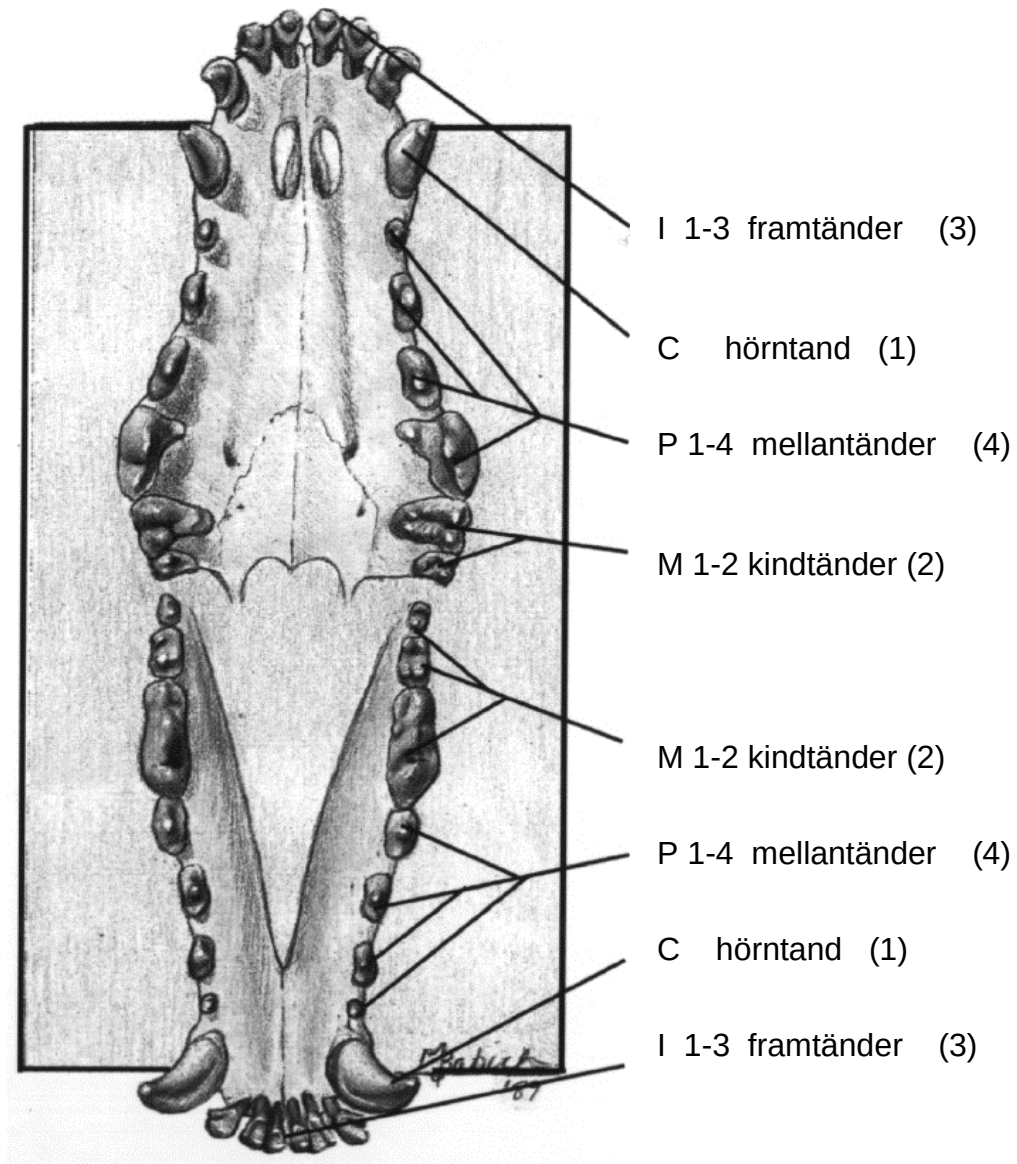

1.	övre käkben	16.	handlovsben
2.	underkäkben	17.	mellanhandsben
3.	skallben	18.	tåben
4.	1 halskotan
(ATLAS)	19.	2 revbenet
5.	2 halskotan
(AXIS)	20.	8 revbenet
6.	halskotor	21.	bröstben
7.	6 halskotan	22.	revbensbrosk
8.	10 bröstkotan	23.	bäckenben
9.	3 ländkotan	24.	lårben
10.	kors	25.	underben
11.	svanskotor	26.	vadben
12.	ländben	27.	(hasben)
13.	skulderben	28.	mellanfotsben
14.	strålben	29.	tåben
15.	armbågsben	30.	sesamoidben
		31.	knäskål

TANDSCHEMA FÖR EN HUND

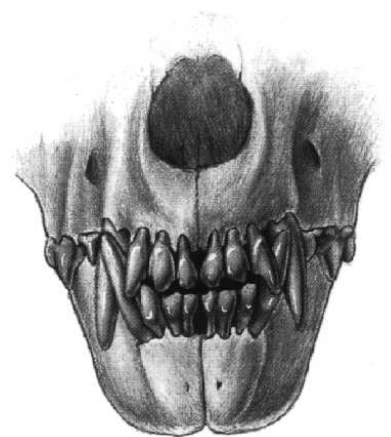
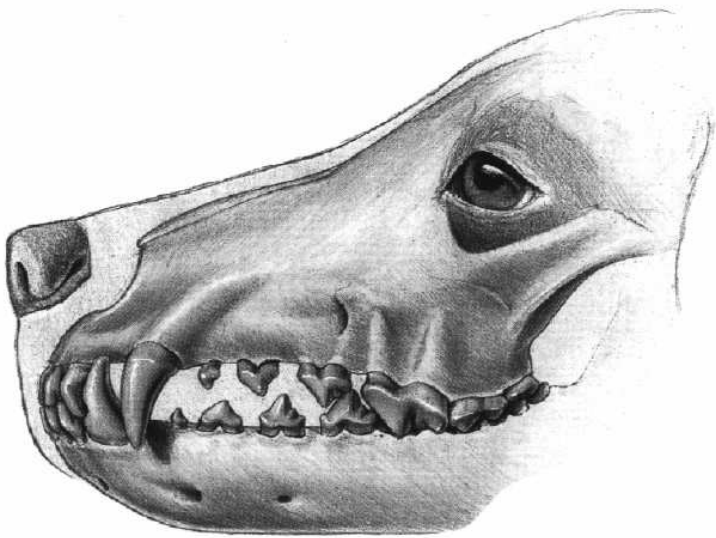
ANTAL TÄNDER:
VUXEN HUND 42 st.
VALP 28 st.

Övre käken

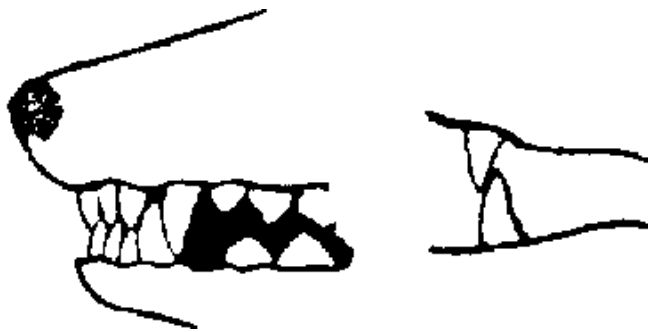
underkäken

HUNDENS BETT

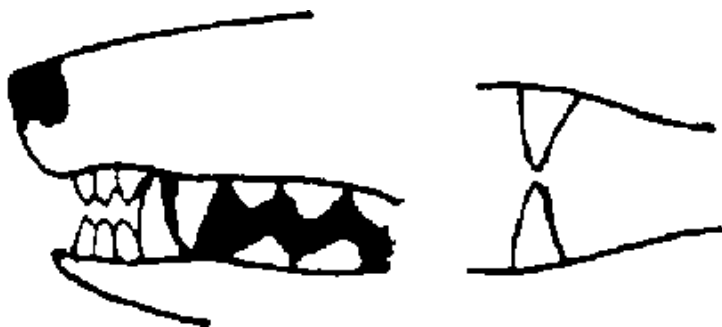

OLIKA SLAGS HUNDBETT

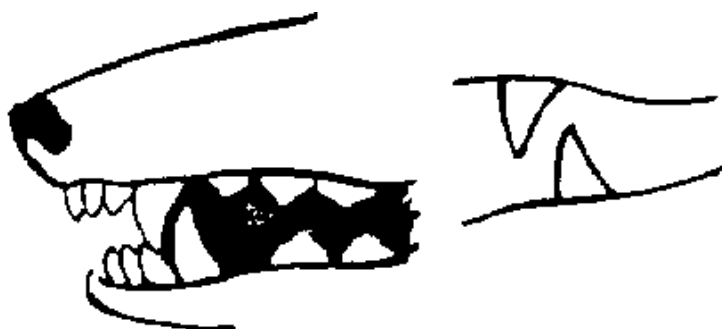
SAXBETT

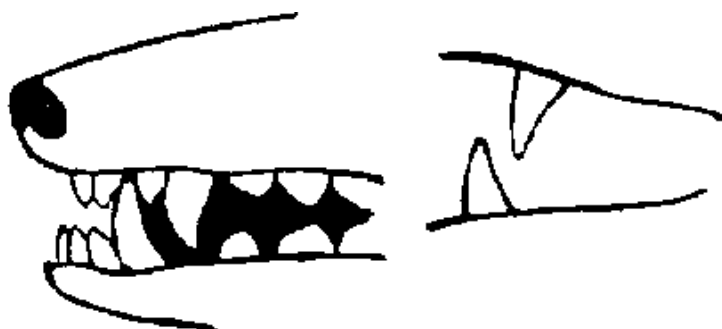
TÅNGBETT

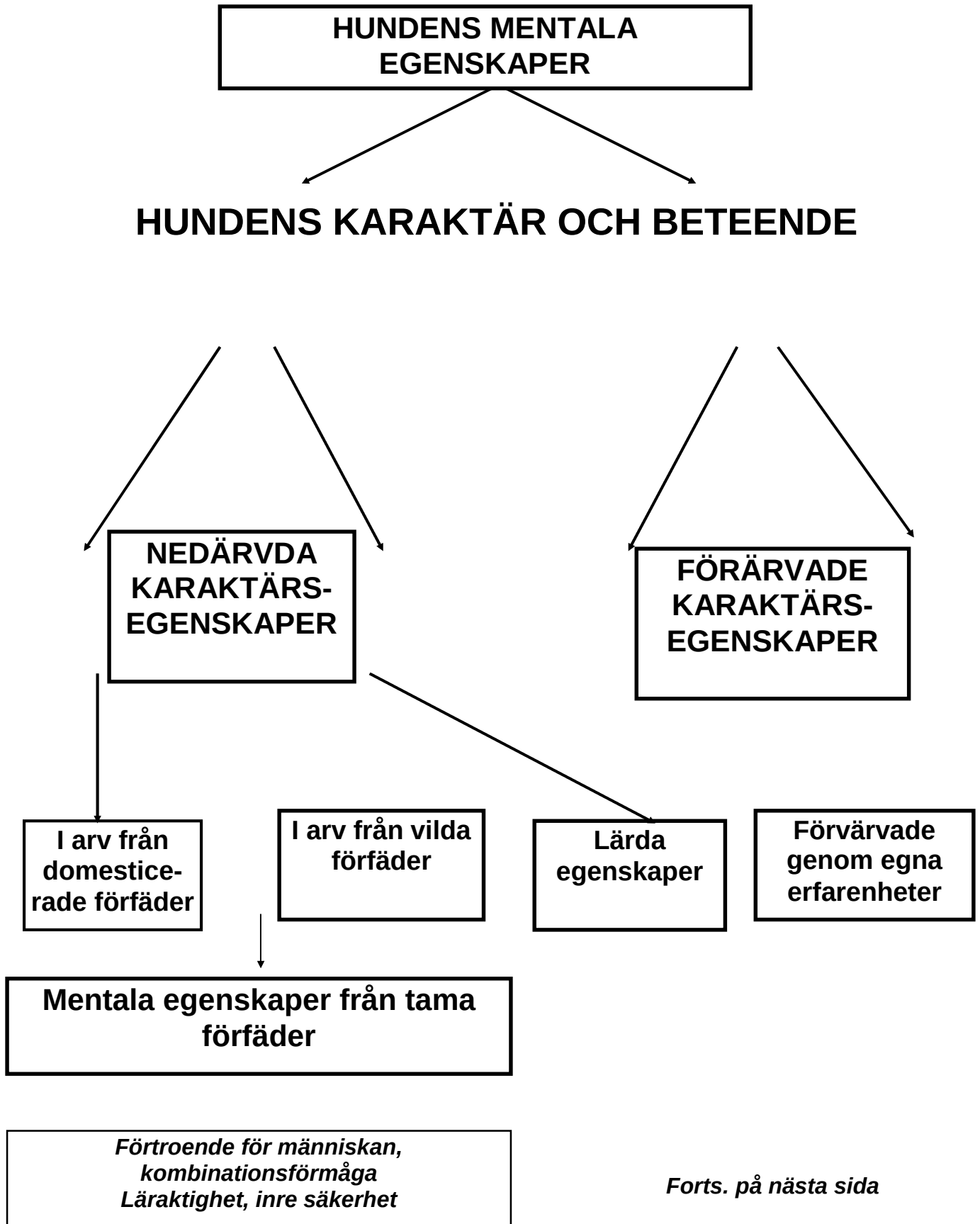
ÖVERBETT

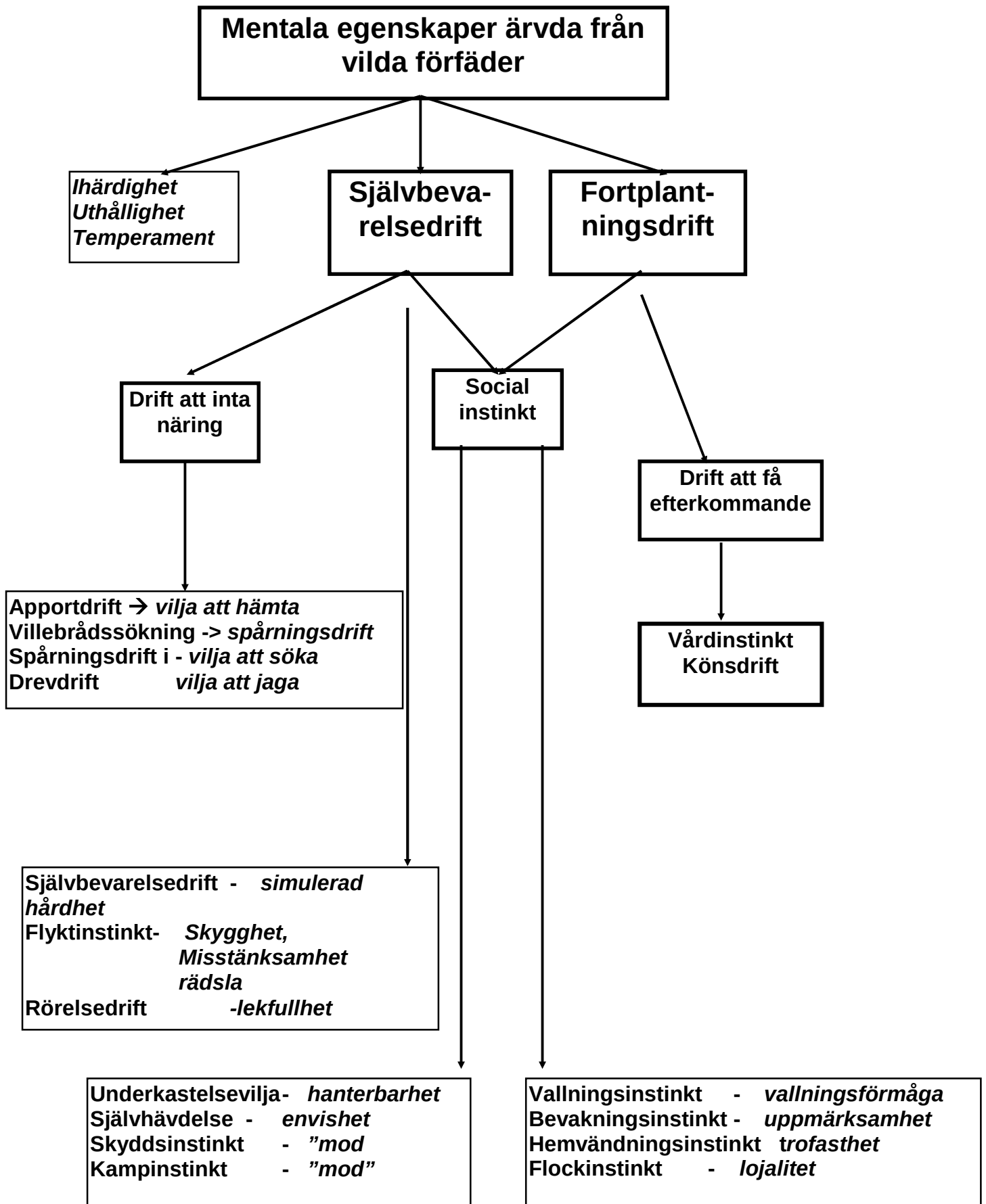

UNDERBETT

Schema enligt E.Seifer

HUNDENS KARAKTÄR, FOSTRAN

(J.A.U. YRJÖLÄ, RESUMÉ)

Hundens karaktärsdrag har kraftigt påverkats av inflytandena från uppväxtmiljön den hade som valp.

Vad i hundens karaktär är nedärvt, med andra ord, vad är hundens genotyp?

Vad har uppstått via uppväxtmiljön?

Hundens karaktär är nedärvd, alltså ett resultat av avel, men den har också påverkats av yttre faktorer.

OM HUNDARNAS KARAKTÄR

Av alla hundraser förväntas inte likadan karaktär

- Karaktärsskillnaderna har i allmänhet uppkommit till följd av rasernas varierande historiska bakgrund, hos brukshundar också av de krav som hundarnas arbetsuppgift ställer; alltså de egenskaper som människan prioriterat i avelsurvalet.
- Vid hunduppfödning och -avel gäller det alltid att hålla i minnet att brukshundsraser, som förlorat sin duglighet för rasens ursprungliga arbetsuppgifter, inte har gjort det till följd av att de

fysiska egenskaperna har försämrats, utan **ofta för att den mentala fallenheten och karaktären förändrats så att hunden inte längre passar för sitt uppdrag.**

- Av jakthundar krävs karaktärsegenskaper och instinkter som förknippas med jakt
- Det krävs också att de kommer överens med andra hundar
- En jakthund:
 - * måste ha väl utvecklad tendens att söka efter / driva vilt
 - * ska ha temperament som är öppet för mänsklig ledning
 - * måste ha stark vilja att röra på sig och vara aktiv
- I rasstandard beskrivs rasernas karaktärsdrag allmänt. En mer ingående definition av hundars karaktär har blivit möjlig tack vare de 1.1.2011 införda karaktärsbeskrivningarna.

Hunden är den husdjur vars beteende och karaktär vi tillägnar den största uppmärksamheten.
--

HUNDAVEL OCH HUNDKARAKTÄR

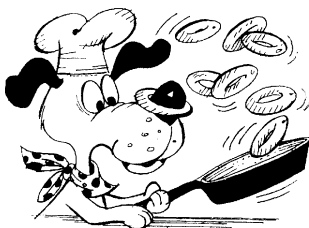
Känn den ras som Du uppföder

Välj vilka individer som används i avel

Var omsorgsfull i valet av uppväxtmiljö

Testa dina hundars karaktär

**Beakta noga bedömningen av
hundarnas avkomma**

PERIODER I EN HUNDS PSYKISKA UTVECKLING

PERIODERNA I UPPVÄXTKENNELN

– 63 dygn -
3 veckor

PRENATAL FAS 63 dygn
VEGETATIV FAS 0-2 veckor
ÖVERGÅNGSFAS 2-3 veckor

**VALPEN BÖRJAR BEREDA SIG PÅ
INLÄRNING**

3-7 veckor

PRÄGLINGSFAS 3-7 veckor
(socialiseringsfas)

INLÄRNING SOM ALDRIG GLÖMS

**DEN MEST AVGÖRANDE PERIODEN I
HUNDENS LIV**

Erfarenheter som hunden får under denna
perioden reflekteras under hundens hela
livstid på dens beteende.

7-8 veckor

ÖVERLÅTELSEÅLDER 7-8 veckor
- valpen lämnar kullen

UTVECKLINGSFASERNA I DET NYA HEMMET

**7-16
veckor**

PERIOD AV SNABB UTVECKLING 7-16 veckor

**HUNDEN LÄR SIG OCH TAR EMOT MER ÄN
UNDER NÅGON ANNAN PERIOD I SITT LIV**

**PERIOD DÅ RANGORDNINGEN OCH FLOCKENS
BETYDELSE UTVECKLAS
(socialiseringsfas)**

6-9 mån

PUBERTETFAS

ca 6-9 mån

KÖNSMOGNAD **ca 7-12 mån**
(används i avel som ca 2-åring -->)

**(12 mån -
>)**

**Skolning och övning som siktar på
tävlingsverksamhet**

VALPENS UPPVÄXT TILL EN VUXEN HUND

J.A.U Yrjölä

En hundägare måste själv vara en person med gott beteende för att veta hurdan en väluppfostrad hund ska vara. En hund som beter sig illa har alltid i bakgrunden en människa som inte förstår sig på hundar eller som saknar ansvarskänsla och struntar i sitt beteende.

En bilförare måste känna trafikreglerna och följa dem. En hundägare måste känna till den egna kommunens ordningsstadga beträffande hundar.

Huvudprincipen är att hunden inte får vara oskäligt störande för sin omgivning. Varje hundägare måste se till att hundarna inte genom att skälla i bostaden eller på gården beter sig på ett störande sätt. Hundar får inte med urin eller avföring smutsa ned trottoarer, dörrnischer, trappor eller portar. Hundar får inte skrämman barn och inte störa motionsidrottare, de får inte tas med på restaurang, i livsmedelsaffärer, på allmänna badstränder, begravningsplatser eller motsvarande. En hundägare är alltid skyldig att beakta människor som har hundallergi, och ska vinnlägga sig om att leva med sina hundar så att de inte medför allvarliga besvär för hundallergiker.

Sakligt och gott beteende är särskilt viktigt för en hundägare som råkar ut för gemena människor som avskyr hundar och far ut i otidigheter mot hundarna. Sakliga försvarsreplikor som grundar sig på fakta är hundägarnas skyldighet, men otillbörligt och oartigt tal i sådana situationer ger bara hundhatarna vatten på sin kvarn.

Mängden hundar har tilltagit betydligt, och det kan tänkas leda till ökat motstånd mot hållandet av hund. Bara om vi beter oss väl med våra hundar kan vi motarbeta utvecklingen av hundmotståndet.

VARFÖR ÄR DET SÅ UPPSKATTAT ATT HA HUND NUFÖRTIDEN?

Något entydigt och klart svar på frågan kan inte ges. Svaret måste sökas i vår tidsanvändning. Tekniska och kalla apparater som datorer och video har inte lyckats undantränga de hederliga hundarna och katterna, som kan smekas, matas och omhuldas. Hundarna höjer vår livskvalitet. Hundarna är också mångsidiga, det finns brukshundar, vinthundar och draghundar, och förstås hundutställningshundar.

Hunden i sig är allmänt accepterad, men att hunden används som surrogat för en människa ses inte alltid så gärna, för då ingår där negativa drag i hundägandet, och det vittnar om missförhållanden i samhället, låt vara att de inte som sådana har direkt samband med hundägandet.

I och med att hundbeståndet ökar blir det allt allmänare att en hundvalp innehas av människor som inte haft hund tidigare, och då finns risken att osunda drag i hundhållningen uppkommer, till följd av okunskap. Det är mycket bra om hunden och dess ägare bildar ett par, som inbördes kompletterar varandra. Också detta är ett skäl till att valet av hund måste ske med eftertanke. Om en hund väljs av en slump uppfylls förväntningarna sällan. Det är inte mycket man i förväg kan bedöma om hur en blandrashund blir, men för rashundars del är prognosen enklare, klarare. Rasen visar vad man kan förvänta sig av hunden. De flesta rashundar har ett rastypiskt utseende och ett beteende som beror på rasens karakteristika.

Åtminstone följande motiveringar gäller när människor väljer sig en hund: den som har behov att sköta om en hund väljer gärna en hund som kan skämmas bort, gärna med en päls som behöver ständig skötsel. En sådan hund ska med fördel vara blid, och gärna ge efter. Särskilt aktiv får den inte vara, lugnt sinnelag är en fördel. Den som vill ha skyddshund väljer naturligtvis en storväxt, stark ras. En hund som ska vakta och skydda ska ha tillräckligt tuff, respektingivande karaktär. Den som vill lära sådana hundar disciplin måste behärska åtminstone grunderna om hundars beteende. Om dressyren av hundar av det här slaget misslyckas, kan de bli farliga för sin omgivning. Den som söker en hund som sällskap i olika fritidsintressen ska välja en rashund som lämpar sig precis för önskad hobby: en jakthund, brukshund, draghund, vinthund eller en hund för promenader, pigg och aktiv. Alla bra brukshundar är företagsamma, och de behöver absolut

någon form av dressyr. Deras energi kräver aktiviteter. Om det inte blir aktiviteter, brukar hundarna kompensera för detta med skadegörelse i någon form, de klöser och tuggar på allt möjligt.

En hund är lycklig om dess ägare är intresserad av hundens intelligens och aktivitetsförmåga.

HUNDÄGARENS ÅR AV UTVECKLING

I varje människas personlighet ingår egenskaper som är mer eller mindre nyttiga för en hundägare. Det vill säga, en del av oss är av naturen lämpligare som hundägare än andra. Kennelorganisationerna håller kontinuerligt på med ägarutbildning i form av kurser, där deltagarna får lära sig olika aspekter av hundägandet. Korta kurser av det här slaget blir efter hand en helhet, och kompletteras av hundägarens egna erfarenheter av hundarna och det praktiska livet med hund.

Systematisk, målinriktad hundägarutbildning ges inte i läroinrättningar. Allt som har med hundhållning att göra måste läras i det praktiska livet. De här åren kan vi kalla hundägarens år av utveckling.

HUNDAR ÄR FLOCKDJUR

Det kanske kränker någons religiösa övertygelse när vi säger att också vi är "flockdjur". Varelser som lever i flock har en bestämd position i gemenskapen och livet baseras i viss omfattning på samarbete. För umgänge förutsätts ett gemensamt språk och beteendenormer. Människan uppfattas språket primärt som tal, men envar inser också att gester och kroppsspråk är en kommunikationsform. Just kroppsspråket, med gester och miner, är det vi kan tacka för att människan och hunden så väl förstår varandra utan alltför vidlyftig inlärnin. Människans och hundens sätt att leva är likartade, så det är inget under att människa och hund hört samman redan i årtusenden.

Tamkattens latinska namn är *Felis domestica*, domesticerad katt. Hunden kallas för sin del *Canis familiaris*, alltså familjehund, vilket visar att hundarnas existens i människans sällskap redan tidigt varit en självklarhet, så att det inte behöver nämnas något om att det är ett tamdjur. Visst kan vi göra jämförelser mellan oss och hundarna, men vi begår nog ett stort fel om vi tillmäter hunden mänskliga egenskaper. En hund är en hund och vi klarar inte av att sätta oss in i dess situation, och vi kan inte bedöma vad hundarna egentligen önskar sig i livet.

Vi kan dock som medlemmar av flockdjuren göra några grova bedömningar av vad som inverkar på hundars trivsel.

När vi människor allvarligt bryter mot de normer som samhället ställt upp, så inspärras vi i fängelse. Vi isoleras och vår rörelsefrihet inskränks. Om vi sedan bryter också mot fängelsets normer, så hamnar vi i isoleringscell. Vi som är flockdjur bestraffas så att vi separeras från flocken. Även för en hund kan en inskränkt livsmiljö och isolering försämra hundens trivsel nästan lika allvarligt som för oss människor.

Skillnaderna mellan olika raser när det gäller hur de står ut med trängsel är säkert betydliga. Revirstorleken och behovet av motion och andra aktiviteter är säkert mindre för en liten hund med små rörelsebehov, som en pekingeser, än för, säg, en hund av vallhundsraser. Oberoende av de rasmässiga skillnaderna och många rasers långt förda specialisering så måste vi konstatera att hundar är djur som rör mycket på sig, så att åtgärder som begränsar deras rörelsefrihet ökar deras vantrivsel. En 15 – 30 minuters morgonpromenad och en lika lång vandring på kvällen räcker inte till som motion för en större hund. En hund som bor i en stadslägenhet och som kommer ut på det beskrivna sättet, när vi också betänker att familjen dagligen är borta kanske 10 timmar för att gå på jobb, får anses ha likartade omständigheter som en mänsklig fånge i isoleringscell. Detsamma gäller för en hund på landet som konstant hålls kedjad vid en hundkoja: det enda som är bättre för en sådan hund är väl att den får vara ute i friska luften, och kanske också att den får lite omväxling i enformigheten genom att betrakta människor som passerar förbi.

Hundar skäller och stör folk.

Hundar biter människor.

Hundar slåss med varandra.

Alla dessa påstående har verklighetsgrund på tal om hundarna av idag. De vittnar om stort beteende som nog även tidigare har förekommit, men numera är störningarna allmännare än förr. Inte därför att antalet hundar har ökat, utan därför att det numera finns fler hundar som hålls av människor som inte har de kunskaper som krävs för att vara hundägare eller människor vilkas inställning gör dem olämpliga för att ha hund.

När hundarna ges mera möjlighet att röra på sig, när de får umgänge och man leker med dem, kanske skolar dem t.ex. för lydnadsprov, så stiger hundarnas trivselnivå betydligt och det störda beteendet minskar. Ett möjligt sätt att höja en hunds trivsel är ofta också att hunden får en annan hund till sällskap, men följden av det kan också vara att det blir två hundar som far illa i stället för bara en!

RASEN ANGER VILKA EGENSKAPER MAN KAN FÖRVÄNTA SIG

För ett lyckat hundval ska tillräcklig uppmärksamhet riktas på valet av hundras. Rätt ras på rätt plats är en god garanti för att ägaren blir nöjd med sin hund och för att hunden trivs bra. Också omgivningarna utövar påverkan inför valet av hundras. En person med sunt bondförnuft gör sällan ett helt misslyckat rasval. Dessvärre finns det numera många bland oss som inte längre tycks ha sitt sunda förnuft kvar. Med bondförnuftet i behåll anses personen fungera realistiskt. Några helt entydiga rekommendationer om rasvalet kan inte ges, men det finns en del allmänna riktlinjer.

Jakthundar och andra brukshundsraser är lämpligast för dem som går in för att använda hunden för dess tilltänkta ändamål. Hundar som är framtagna för att klara ett strängt klimat kommer inte att trivas som innehundar. Många hundar med speciellt utseende kan komma att lida betydligt om de inte sköts på det sätt som utseendet kräver; exempelvis en hund med vacker, långhårig och tilltalande päls kanske behöver skötas varenda dag för att pälsen inte ska tova sig. Att hålla halvvida grönländshundar i stadsförhållanden är också fel. Dessa hundar är slädhundar för polarkrakterna, avlade för att vara draghundar om vintrarna medan de om somrarna strövar omkring i fria flockar och tar sin näring där de hittar den. Vi kan jämföra grönländshundarna med renar: de har en ägare men husdjur är de inte.

ERFARENHETERNA FRÅN VALPTIDEN ÄR AVGÖRANDE

Det ska böjas i tid, det som krokigt ska bli. Det gamla talesättet säger oss att det för varje slags lärdom finns speciella, gynnsamma tider, vanligtvis i barndomen och vid unga år. I den kända finska romanen Sju bröder kan vi läsa om hur bröderna skulle lära sig läsa hos den stränge klockaren. Eero, den yngste av bröderna, lärde sig läsa hyggligt, men för de äldsta var det en svår uppgift. När det gäller inläring är människor och hundar väldigt lika. Det gäller att börja lära sig tidigt. Senare är det svårare. Tänk bara på talesättet "det är svårt att lära en gammal hund att sitta"

HANDBÖCKERNA OM HUNDDRESSYR MISSFÖRSTÅS IBLAND

För krävande uppgifter kan hundar dresseras först när de är vuxna, omkring ett år fyllda. Många böcker om hunduppfostran betonar den här åldersfrågan. Det är förstået alldeles riktigt och helt motiverat, men ändå uppstår missförstånd ofta. När en hund skolas för en uppgift krävs det att hunden är stark både psykiskt och fysiskt, så att den klarar av uppgiftens ansträngningar. En halv vuxen valp kan inte ha den uthållighet som krävs.

Missförståndet med det som sägs i dressyrhandböckerna är tanken att man med avsikt ska låta bli att lära hunden något som helst medan den är valp. Om vi jämför det med den mänskliga situationen så är det som om vi inte bör lära människor läsa förrän de fyllt 18 år.

En valp i valpåldern är intensivt lärlärd och det är avgjort en bra idé att ordna med mängder av "upplevelser" för den.

Med en valp ska inte utsättas för sådan träning som syftar till tävlings- eller brukshundskompetens. Det gäller alltid att ta hänsyn till valpens ålder vid bestämmandet av kravnivån. Människobarn läser först ABC-boken och först som vuxna eller på tröskeln till vuxenlivet är det dags att läsa filosofiska dissertationer. Om de första läsövningarna inte sker i helt unga år, blir läskunskapen betydligt svårare med tilltagande ålder, precis som för de äldsta av Kivis Sju bröder. Exakt samma princip gäller för upplärningen av hundar.

DET GÄLLER ATT LÄRA OCH ATT LÅTA LÄRDOMARNA KOMMA

Del berömda tränaren av brukshundar, Lidia Ostretsova från S:t Petersburg, ger i sin bok AKBAR följande lärorika berättelse: Jag fick Akbar när han var två veckor gammal av en familj som hade matat valparna med flaska, eftersom Akbars mor Aisa (som var av utmärkt härstamning) hade dött dagen efter valpningen.

Akbar var den minsta av valparna och kolsvart. Jag hade alltid föredragit ljust färgade östeuropeiska vallhundar (schäfer) med vargliknande teckning. Jag tänkte därför välja en annan av valparna, men jag hade min sexåriga dotter Tanja med mig och hon insisterade på att vi skulle ta den svarta, annars skulle den nog inte överleva. Jag gav med mig. Och jag är Tanja evigt tacksam för att hon med tårar och envishet förmådde mig att ta den lilla valpen. Den största av valparna, Arto, höll valparnas säljare för egen del. Den är för övrigt värd en egen berättelse, för den är lärorik.

Valparna som dragits upp utan mor var klena, de utvecklades långsamt och svagt. De hade fötts i januari och Artos ägare tänkte att valpen inte skulle tåla att alls vara utomhus i kylan. Mycket riktigt, när de äntligen vågade låta valpen gå ut, så föreföll den vara helt skräckslagen nå det kom tillbaka inomhus. Följden var att Arto i väntan på varmare väder hölls inomhus, som en fånge.

Det vara bara sällan som Arto såg främmande människor. Dess värld inskränktes till innanför husbondefamiliens fyra väggar. Arto lärdes rentav att göra sina behov i en sandlåda, som katter gör. Och det var hunden nöjd med, för den slapp springa i trappor sex gånger om dagen. Familjen tyckte mycket om sin Arto, matade den och skötte om den. Arto växte och fick gott hull, men var en "rå valp", som hundfostrarna brukar säga. Arto gick helt miste om de lärorika upplevelser och intryck som behövdes inför det kommande livet, den fick inte växa till sig, den förblev oerfaren.

För Akbar var situationen en helt annan.

Den följde med mig överallt. Akbar hängde med Tanja och mig ute två timmar om dagen, i vilket väder som helst. Sex veckor gammal följde den ängsligt gnällande efter oss när vi gick på besök. Två månader gammal uppträdde Akbar redan på klubben inför en massa människor och hundar och visade att den hade lärt sig sitta på kommando. Efter det var det nog ingenting mera som kunde göra Akbar förvånad.

Arto togs utomhus först på våren, en klar och vacker dag, och då fick valpen för första gången se hur stor världen var, när det runt gathörnet kom ett soldatkompani, musik spelade och soldaterna brast i sång. Stackars Arto blev skräckslagen, tyckte att stora världen var fruktansvärd. Efter allt detta var skrällen så stor att den lilla valpen i långa tider närmast fick tvingas att gå ut. Den gick och kurade darrande längs husväggarna, som om den var rätt att bli anfallen. När någon kom nära ryggade Arto tillbaka, men när personen vände ryggen till, var Arto redo att gå till anfall.

Hunden var rädd för allt och alla: människor, andra hundar och ljuden från gatan (kommentar av förf.: Hundar av det här slaget sägs vanligen ha karaktärsfel, något som ofta skylls på fel hos hundrasen eller nedärvt fel från hundens föräldrar, trots att det inte alls är där felet finns). Valpens ägare hade genom att skydda och tycka synd om Arto fått till stånd obotliga skador; hunden kunde aldrig bli en fullvärdig tjänstehund.

Däremot fanns det ingenting som kunde bringa Akbar ur fattningen. Hunden skolades tidigt och genomgick grunddressyren med full framgång.

HUNDENS BETEENDE VISAR DESS KARAKTÄR

Det som vi upplever som en hunds karaktär, det är resultatet av en samverkan mellan hundens genetiska arv och intrycken från uppväxtmiljön. Till exempel om en hund biter människor eller inte – det beror på uppväxtmiljön. Hur hunden biter: biter sig fast eller nafsar – det beror på generna.

Vilket slags karaktär vi önskar hos vår hund beror i första hand på hur vi har tänkt oss att hunden ska användas. För en hund som uteslutande är sällskapshund gäller andra ideal än för en tjänstehund.

En hunds karaktär danas av dess drifter, instinkter och anlag, med modifikationer som tagits i form av intryck från miljön. Alla instinkter och anlag utvecklas ingalunda i positiv riktning – det kan också gå snett, och anlagen kan gå tillbaka. Till exempel valpens instinktiva sökande efter tikens spene kan förkvävas, om valpen från början enbart diar från nappflaska. Det har på experimentell väg visats att en fyraveckors valp som till en början matats enbart med nappflaska inte alls visar intresse för tikens spenar. Andra instinkter och drifter kan också förträngas på samma sätt.

MILJÖN BÖR VARA SÅDAN ATT VALPEN UTVECKLAS

Under varje levande varelses utveckling förekommer kritiska perioder, sökande faser, under vilka det organ vars snabbaste utveckling pågår är särskilt känsligt för yttre påverkan. Det gäller också för de psykiska anlagen, alltså de nedärvda instinkterna och de övriga karaktärsdragen.

Till skillnad från situationen när det gäller kalvar eller föl, är hjärnan hos hunden (liksom hos människan) vid födseln ännu bristfälligt utvecklad. Eftersom hundens hjärna efter slutförd utveckling är betydligt mer avancerad än de nämnda gräsätande djurens hjärnor, kan vi sluta oss till att en betydande del av hjärnans utveckling och mognad hos hundar äger rum först efter födseln. Att utvecklingen sker långsamt i förhållande till djurets ålder är en avgörande faktor, som bildar förutsättningen för den senare anpassnings- och inlärningsförmågan. Det betyder att redan en nyfödd valp är betjänt av en levande och stimulerande livsmiljö, för att hunden ska ha möjlighet att utvecklas till en psykiskt fullvärdig individ.

Det har på experimentell väg kunnat konstateras att man genom att förorsaka mentala skador har fått till stånd felutveckling i en hunds beteende, och att dessa fel under vissa omständigheter till en viss gräns har kunnat botas, ifall skadeinverkan inte har tillåtits pågå alltför länge.

HUNDAR OCH MÄNNISKOR ÄR OLIKA, MEN ÄNDÅ LIKARTADE

Jag har här i rätt hög grad dragit paralleller mellan hundar och människor, men det har jag närmast gjort i syfte att göra det jag för fram lättfattligare. Det vore dock ett mycket allvarligt fel om vi när vi lär upp en hund föreställer oss att hunden har människoliknande egenskaper. En hund lever på hundens egna villkor, och vi har skäl att sätta in oss i dem och godta hunden som hund. De kanske vanligaste hunduppfostringsfelen sker just av den anledningen att vi föreställer oss att hunden är mycket lik oss själva. Vi tror att hunden bara är aningen dummare än vi själva, bara så att den inte kan tala. Jag kan försäkra Er att så inte är fallet.

Jag vill nu kort granska hundens psykiska utvecklingsperioder

Den vegetativa perioden är ett slags övergångsperiod som infaller medan valpen är 0-3 veckor gammal. Den domineras av att valparna äter och sover. Deras styrka och motståndskraft tilltar. I normala förhållanden hålls valparna konstant i tikens omedelbara närhet. Vad som sker under denna period är inte till fullo känt, men det antas att temperaturväxlingarna och liknande är av betydelse. Att tiken är närvarande är av mycket stor betydelse, och inte bara som givare av näring. Genom sitt slickande förmår tiken sina valpar att avge avföring, och saliven har säkert större hygienisk betydelse än enbart den mekaniska rengöringseffekten. Också psykiskt är tikens närvaro viktig för valparna. Det kan dras paralleller till situationer hos människan, med "rooming in" efter nedkomsten.

Karaktärsdaningsperioden börjar när valpen är 3 veckor och fortgår till 7-8 veckors ålder. På tal om denna period kommer jag att tänka på en replik av prof. Erkki Pulliainen, när han tillfrågades om orsaken till att hunduppfödarens namn alltid brukar uppges i samband med varje hunds namn. Professor Pulliainen sade att det är viktigt att namnet syns, så att man vet vem man ska skylla på, när det gäller hundens beteende senare i livet.

Under den här perioden tar valpen intryck av sina omgivningar i uppväxtkenneln: tiken, de människor som hjälper till med vården, syskonen i kullen, olika ljud i omgivningarna etc. Denna period av psykisk utveckling antas höra till de allra viktigaste för en hund. I kombination med arvsanlagen inverkar upplevelsorna under denna period på hundens framtida beteendesäkerhet (funktionsförmågan), sannolikt mer än vi anar.

Den uppfödande kenneln spelar en väsentlig, ja avgörande roll för valpens utveckling. Försummelser och faktorer som leder till utvecklingsfel är senare mycket svåra, i många fall rentav omöjliga att korrigera, och det har att göra med hundens grundkaraktär.

Den efterföljande perioden, åldersveckorna 7-12, kallas perioden av snabb inlärning. I denna ålder har valpen vanligen förts till sitt nya hem. Ifall valparna är födda i en hundgård som tillhör någon institution som anlitar hundarna för något ändamål, och det är tänkt att en hund ska bo hemma hos en tjänsteman som blir hundförare, är det nu skäl att hunden flyttas till en civil uppfödare. Om däremot det är meningen att hunden under hela sin arbetsaktiva tid ska bo som tjänstehund inom institutionen, så kan den under skicklig ledning

fostras till tjänstehund inom institutionen ifråga. Efter detta slags fostran kommer hunden dock aldrig att senare kunna anpassas till ett liv som familjehund.

Under perioden av snabb inläring lärs valparna att förstå mänskliga kommandon, gester, tal etc. I perioden är det skäl att tala till valpen så mycket och så tydligt som möjligt. I denna ålder lär sig hundarna olika förbud och att acceptera dem. Om en valp har en mycket dominant personlighet, så kommer detta mycket tydligt fram under denna utvecklingsfas. För identifiering av detta slags karaktär behöver skötaren ha stor erfarenhet eller medfödd "blick" för hundar. Det är nu dags att uppfostra hunden, så att den blir godartad i stället för slyngel. Också en god början kan i det här skedet omintetgöras. Vid periodens utgång har hunden utvecklat sin mer eller mindre sociala inriktning, beroende på hur uppväxtmiljön varit anpassad till behoven.

PERIODEN FÖR ETABLERING AV SOCIAL RANGORDNING

Denna period infaller i stort sett när valpens ålder är 13-17 veckor. Periodens benämning beskriver väl bäst vad som sker i det här skedet i valpens utveckling. Om valparna fortfarande är samlade i flock, så är det nu som inbördes strider pågår för bestämning efter hand av hackordningen. Med andra ord är de medlemmar i flocken som försöker bli ledare påstridigare än de andra, som lättare underkastar sig. För valparna pågår fortfarande perioden av snabb inläring. Det är bäst att göra mycket tillsammans med valpen i det här skedet. Hunden bör ges möjlighet att "slåss", så att dess kampanda utvecklas. Ett villkor är då förstås att en valp som försöker bli dominerande till slut förlorar kampen mot människan. T.ex. dragkamp om en trasa utvecklar kampviljan och gör också käkmusklerna starka.

FLOCKENS INTERNA SOCIALA HIERARKI

När valpen är 5-6 månader gammal kan det observeras ett behov av att erkänna auktoritet. Valpen underkastar sig i större utsträckning än tidigare. Alla former av samarbete med mänsklig ledning omfattas av hunden med nöje. Det är nu som hunden lär sig samarbete, och det är den bästa tiden för det. Det betyder särskilt promenader tillsammans i varierande miljöer. Nu är det också den bästa tiden för hunden att lära sig gå i koppel. En sak som är mycket viktig för hundägaren att tänka på, framför allt just i detta utvecklingsskede, är att hunden vid sidan om den påtvingade dressyren också ska ges möjlighet att lära sig saker på egen hand. Spårning och sökning med hjälp av luktsinnet är för valpen mycket intressant, och dessutom mycket bra för utvecklingen. Gemensamma promenader, resande i bil och liknande borde hunden få vänja sig vid just i den här utvecklingsfasen.

För alla brukshundar är den här fasen av psykisk utveckling mycket väsentlig och utvecklande. Om valpen ges tillräckliga möjligheter att utvecklas positivt i denna period, är det till oerhörd nytta inför den senare skolningen och nyttobruket. Lägg alltså ned massor av tid på valpen när den fyller fem månader och fortsätt med det åtminstone till den når sju månaders ålder. Efter sju månadersstrecket drabbas valpen av puberteten, och det fortgår ungefär tills den fyller 12 månader.

Pubertetsperioden är för hundar en lika svår period som den är i människans utveckling. Psykiskt kännetecknas fasen av nyckfullhet och obalans. Skygghet eller okänslighet förekommer och i många fall också klar vägran att utföra sådant som tidigare kunde ske utan problem. Om det tidigare förekommit fel i den tidigare sociala utvecklingen, kommer det nu starkast fram. Med tanke på den egentliga skolningen av hunden är pubertetsperioden inte lika resultatgivande som under de föregående perioderna. Nu är det tid att låta hunden falla till ro, och att samla krafter inför den postpubertala fasen, när det blir dags att gå igång med skolningen av färdigheter i tävlingsform.

DOMARETIK

DOMARETIK, DOMARENS MORAL, DOMARSPELET

**DOMAREN BEDÖMER / KRITISERAR
OCH "GER SIN BEDÖMNING"**

**DET ÄR ALLTID FRÅGA OM EN ENDA PERSON, SOM
ENSAM HAR ATT FATTA VISSA BESLUT OCH GÖRA
AVGÖRANDEN**

**DOMAREN FULLGÖR SITT UPPDRAG ENSAM; DET ÄR
FRÅGA OM EN ENDA PERSONS SJÄLVSTÄNDIGA,
SUBJEKTIVA ROLL**

BORDE JAG BLI DOMARE?

- varför har en person sökt sig till domarutbildning, eller vilka är orsakerna till att någon är domare?
- vana vid att uppträda, kunskaper, erfarenhet på sådan nivå att personen förmår följa med hundskolningen och senare verka som domare?

Är jag mentalt lämplig?

- + har ledarförmåga
- + är oberoende
- + är opartisk
- + kan jämka viljor
- + står ut med mentalt tryck
- + kan bestämma mig

En domare ställs inte på en piedestal, men positionen som domare förutsätter aktning bland alla aktiva i hundbranschen

Är jag fysiskt lämplig?

- + har god kondition
- + är frisk
- + beredd att resa

**Kunskaperna, färdigheterna, rentav karaktären kan utvecklas.
Konstatera och erkänn Dina svaga sidor – bara på det sättet kan Du
utvecklas och bli en bra domare!**

DOMARENS STÄLLNING

- Domargärningen är krävande, synlig och aktad
- En domare är alltid Kennelklubbens företrädare och är betrodd.

**Förtroendet är ovillkorligen ömsesidigt.
Kennelklubben visar alltid förtroende för sina domare**

**Grunden för det ömsesidiga förtroendet är domarens
opartiskhet och strävan till objektivitet**

**Domaren visar sig alltid lojal gentemot Kennelklubben
och gentemot alla sina domarkolleger.**

DOMAREN SOM TÄVLANDE, ÅSKÅDARE OCH AKTIV INOM SPORTEN

- En domare är alltid domare, också när han eller hon inte engagerats för att dömma.
- Omgivningen håller alltid noga öga med en domare (öppen för kritik)
- En domare är jävig och kan därför inte kritisera vare sig andra domare, andra tävlande eller hundar

En domare ska alltid vara taktfull i sitt bemötande av alla parter, som domare, åskådare och medtävlan.

DOMAREN I SITT BEDÖMNINGSUPPDRAG

- Domaren är alltid ensam ansvarig för att en tävling företas enligt reglerna
- Domaren ska ensam fatta besluten om hur reglerna i praktiken tillämpas
- Terrängen/fältet hör även fysiskt till domarens ansvarsområde.
- Under bedömningen koncentrerar sig domaren uteslutande på sitt bedömningsuppdrag.
- **Bedömningen måste alltid baseras på domarens egna observationer, och domaren ska vara självständig i sin bedömning**
- Domaren bär ansvar för sina avgöranden

DOMAREN ÄR ENSAM!

- En tumregel att beaktas är att deltagarna i domarkurserna redan under utbildningen är bundna av samma regler och begränsningar för uppträdandets del som gäller för auktoriserade domare.

Domaren ansvarar för provdokumenten separat för varje tävlingsgren, och brukar, beroende på grenen, för det mesta bekräfta dokumentens riktighet med sin namnteckning.

DOMAREN SOM UTBILDARE

EN DOMARE HAR OCKSÅ ANSVAR FÖR UTBILDNINGEN

- En domarutbildare är ovillkorligen sporrande och hederlig.
- Indirekt utbildar domaren också de tävlande.

DOMAREN OCH ARRANGÖRERNA

- Domaren ska kontrollera med arrangörerna att provarrangemangen är rätt utförda, enligt stadgar och ordningsregler.

RESPONS:

Var beredd på att ge respons i syfte att vidareutveckla provförfarandena.

Ge alltid responsen i konstruktiv anda.

Berömmande respons alltid så att alla hör den.

Kritik ges helst i enrum direkt till den kritiserade.

Allvarliga missförhållanden MÅSTE antecknas i provprotokollet.

- En domare får aldrig förbigå tävlingsfunktionärernas andelar.
- En domare måste i tid infinna sig på prov- eller tävlingsplatsen.

- En domare är inbjuden att företa bedömningar, inte som gäst

INBJUDAN TILL DOMARUPPDRAG

Kallelsen ska alltid vara sådan att inbjudan är klar för båda parter, och helst skriftlig.

***En inbjudan till en domare är bindande.
Domarens svar är också bindande, för både domaren och arrangören.***

Annullering av ett domaruppdrag

För annullering krävs ALLTID en giltig orsak, t.ex. sjukdom.

I sådana fall måste domaren ofördröjligen meddela arrangören.

Var beredd att föreslå en ersättare.

**GÖR DITT BÄSTA FÖR ATT HJÄLPA ARRANGÖREN ATT
KOMMA UR DEN KRIS SOM DU BÄR SKULDEN TILL**

Det är dock arrangören som beslutar om valet av ersättare.

OM DU GER UPP DIN RÄTT ATT VERKA SOM ÖVERDOMARE

FRÅGA DIG SJÄLV:

**ÄR MIN MENTALA OCH FYSISKA KONDITION TILLRÄCKLIG
SÅ ATT JAG KAN SKÖTA STADGADE
BEDÖMNINGSUPPDRAG?**

VARFÖR BER MAN JUST MIG KOMMA SOM DOMARE?

**NÄR ANDRA BÖRJAR GÖRA SAKEN GÄLLANDE,
KANSKE DU INTE SJÄLV MERA FÖRSTÅR DET!**

**VILL DU AVSTÅ FRÅN ÖVERDOMAR- RESP.
BEDÖMNINGSUPPDRAGET → SKA DU
SKRIFTLIGEN ANMÄLA OM SAKEN TILL
KENNELKLUBBEN**

**DU BEHÖVER INTE AVSTÅ FRÅN DOMARRÄTTEN
ÄVEN OM DU
AVSTÅR FRÅN BEDÖMNINGSRÄTTEN!**

**DOMARUTBILDNING OCH
AUKTORISERING**

ÖVERDOMARE

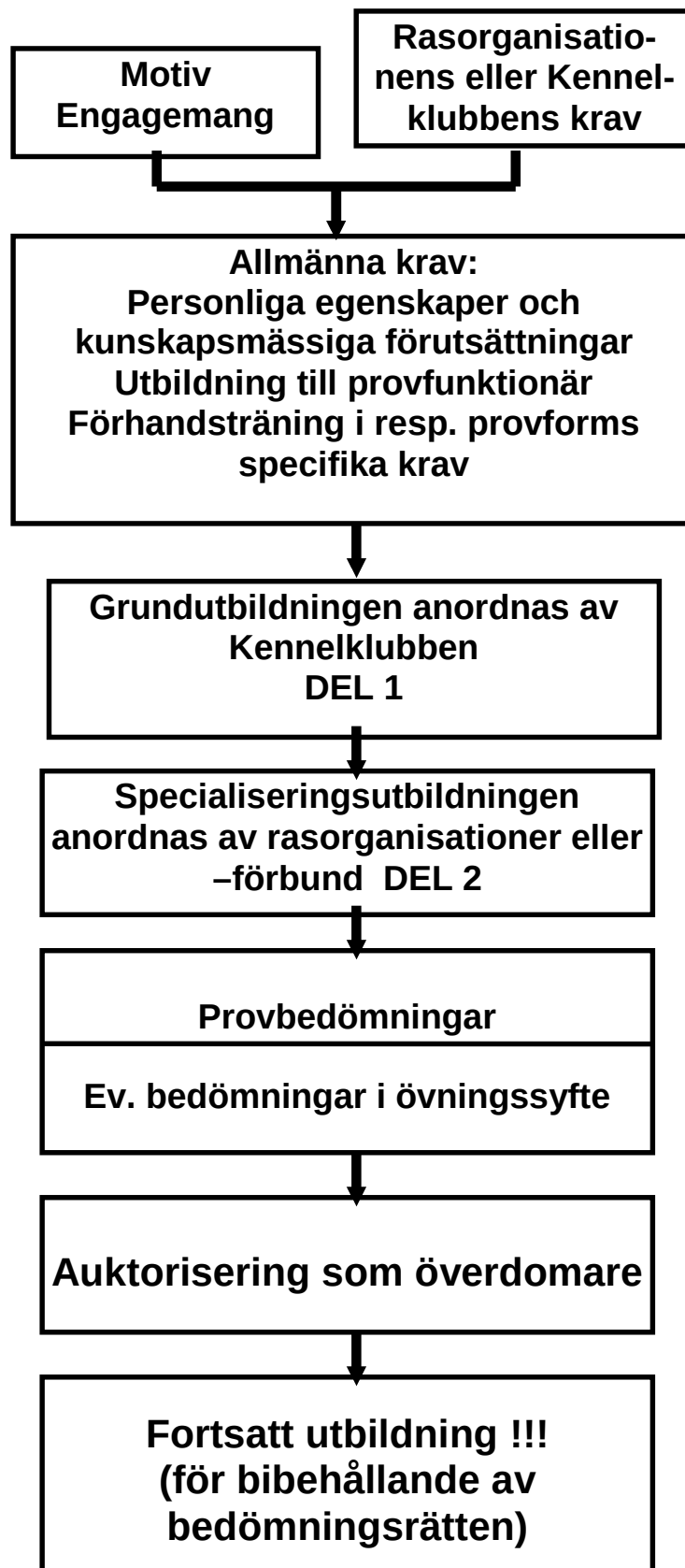
UTBILDNING OCH AUKTORISERING AV ÖVERDOMARE

Avsikten med utbildningen av överdomare är att skapa kompetenta och ansvarsmedvetna överdomare, arbeta för enhetliga prov- och tävlingsbedömningar samt att hålla domarkåren kontinuerligt à jour med utvecklingen

ALLMÄNNA KRAV PÅ EN PERSON SOM ÖNSKAR BLI ÖVERDOMARE

- Bör till karaktär och bedömningsförmåga vara lämplig för uppgiften
- Bör ha naturlig fallenhet och tillräcklig fysik för överdomaruppdraget
- Bör vara respekterad och erfaren som prov- eller tävlingsdomare och väl insatt i den aktuella provformen och de deltagande raserna. Vilka specifika krav som ställs på insattheten och vilka specialkurser som behövs avgörs av rasorganisationerna och förbunden.
- Har verkat aktivt som utbildare i den provform som är aktuell och har som hundförare tagit pris med en hund som personen själv dresserat.
- Har förmåga att utbilda provdomare och provfunktionärer
- Har godkänts i utbildningen till provfunktionär och har upprepade gånger haft del i arrangörsansvaret inför prov och tävlingar.
- Ska uppfylla eventuella tilläggskrav som ställs på provformen ifråga
- Ska uppfylla de av Kennelklubben fastställda kraven på medlemskap

AUKTORISERING SOM ÖVERDOMARE

AUKTORISERING SOM ÖVERDOMARE

- **Auktoriseringsansökan görs av domaraspiranten**
 - **Som ansökningsblankett används samma blankett, jämte bilagor, som Kennelklubben använder när överdomaraspiranter ansöker om utbildning.**
 - **Till ansökan begärs utlåtande av rasorganisationen resp. förbundet, som skickar utlåtandet direkt till Kennelklubben.**
- **Kennelklubben utfärdar auktorisationen av nya överdomare**
- **En överdomare anses vara auktoriserad när han eller hon har fått meddelande av Kennelklubben om detta (i brev)**
- **En överdomare måste ha ett giltigt prisdomarkort för provformen ifråga samt bedömningsrätt**

FÖRSLAG AV KANDIDAT TILL ÖVERDOMARUTBILDNING

Till styrelsen för det kenneldistrikt som sökanden tillhör

(medlemsförening i kennelklubben)

ansöker om överdomarutbildning i grenen

(provformens namn)

för _____
(den föreslagna personen)

Född: _____ Medl.nr. i Kennelklubben _____

gatuadress _____

postnummer _____ Adressort _____

hemkommun: _____

tfn hem _____ mobil _____

e-post _____

Den föreslagna personen uppfyller de allmänna kraven för beviljande
av utbildning

Ort _____ datum ____ / ____ 20

förening/namnteckning

jaktkortets nr: _____

UTLÅTANDE OM GODKÄND ANSÖKAN TILL UTBILDNING

1. KENNELDISTRIKT: ort _____ datum ____ / ____ 20

förordas/förordas ej _____

(kenneldistrikt /namnteckning)

INTYG ÖVER GENOMFÖRD UTBILDNING TILL ÖVERDOMARE

INTYG OM AVLAGD ÖVERDOMARKURS

2. ÖVERDOMARKURS, del 1

ort _____ datum ____ / ____ 20

Arrangör _____

Kursledare: _____

(förtydligat, domarlicensnummer)

3. ÖVERDOMARKURS, del 2

ort _____ datum ____ / ____ 20

Arrangör _____

Kursledare: _____

(förtydligat, domarlicensnummer)

1 passfotografi

FÖRSLAG OM UTFÄRDANDE AV ÖVERDOMARKOMPETENS

... har godkänts i krus för utbildning av överdomare

4. RASORGANISATION: ort _____ datum ____ / ____ 20

föreslås / föreslås ej _____

(rasorganisationens namn, namnteckning)

BESLUT

Med stöd av kursintyg och godkänd överdomarpraktik

5. Kennelklubben: _____ Esbo _____ datum ____ / ____ 20

beviljat / ej beviljat _____

(Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben r.y.)

UTLÅTANDE OM EN ÖVERDOMARKANDIDATS ÖVNINGS- / PROVBEDÖMNINGSPRESTATIONER

UTLÅTANDE OCH BEKRÄFTELSE AV ÖVERDOMAREN

ÖVNING / PROVBEDÖMNING

Inl. diskussion _____ mottaget _____

Överdomarberättelse _____

Inl. diskussion _____ mottaget _____ Överdomarberättelse _____

Antal hundar/pristagare NUO 5 / 1 ALO 10 / 4 AVO 5 / 2 VOI 8 / 2

(klass)

(klass)

(klass)

(klass)

Bedömning:

GODKÄNT/ UNDERKÄNT (motiveringar i bedömningen)

ort _____ datum __/__/20

Överd. sign _____
förtydligande

Överd. tel. nr _____

Domarnummer: _____

UTLÅTANDE OCH BEKRÄFTELSE AV ÖVERDOMAREN

ÖVNING / PROVBEDÖMNING

Inl. diskussion _____ mottaget _____

Överdomarberättelse _____

Inl. diskussion _____ mottaget _____ Överdomarberättelse _____

Antal hundar/pristagare _____
(klass) (klass) (klass) (klass)

Bedömning:

GODKÄNT/ UNDERKÄNT (motiveringar i bedömningen)

ort _____ datum __/__/20

Överd. sign _____
förtydligande

Överd. tel. nr _____

Domarnummer: _____

FORTSÄTTNINGSGUTBILDNING FÖR ÖVERDOMARE

DELTAGANDE I FORTSATT UTBILDNING

En överdomare är skyldig att delta i fortsättningskurs för överdomare minst varannan gång sådan kurs hålls, och ska sköta domar- eller provfunktionärsuppdrag, eller delta som tävlande i prov, minst en gång under en tvåårsperiod.

Ex: om en rasorganisation årligen anordnar fortsättningsutbildning för överdomare, ska överdomaren delta i denna utbildning minst vartannat år.

Kenneldistriktet, rasorganisationerna och – förbunden ska kontrollera att överdomaren har deltagit i stadgad fortbildning innan domaren ges förnyat överdomaruppdrag

Efter stadgeändringar måste överdomarna genomgå fortsättningsutbildning enligt de förnyade stadgarna, innan de får ta emot nya domaruppdrag.

ANORDNANDET AV FORTSÄTTNINGSGUTBILDNING

Fortsättningsutbildning av överdomare får anordnas av kenneldistrikt, rasorganisationer och -förbund, i ömsesidigt samarbete

Meddelanden om fortsättningskurser ska ges i god tid i förväg, i tidskriften Våra hundar (+ i tidskriften SPKL Palveluskoirat).

ÅTERKALLANDE AV ÖVERDOMARKOMPETENS

Kennelklubben har rätt att frånta en person överdomarkompetensen eller återkalla bedömningsrätten, om personen konstateras vara inkompetent för sitt uppdrag eller inte längre uppfyller kraven i punkt II (allmänna krav).

Kennelklubben kan på förslag av ett kenneldistrikt, en rasorganisation eller ett förbund dra in en persons bedömningsrätt, om personen inte uppfyller sin skyldighet att gå på fortsättningsutbildning och inte uppfyller verksamhetskraven (punkt C1).

Om en överdomare står inför disciplinära åtgärder kan Kennelklubben temporärt dra in bedömningsrätten för den tid ärendet är under behandling.

Kennelklubben kan återupprätta bedömningsrätten om den som ställt återkallningsförslaget inlämnar motiverad ansökan om saken.

Rasorganisationerna får, utöver skyldigheten att genomgå fortsättningsutbildning, definiera eventuella extra uppgifter för en överdomare vars bedömningsrätt varit indragen.

ÖVERDOMARENS UPPTRÄDANDE

- framträdning, förmåga att uttrycka sig
- problemsituationer och deras lösning

Din roll?

- förgrundsfigur
- utbildare
- bärare av ansvar
- en medlem i teamet
- stämningsskapare

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Uppträdandet

- måste ha något att säga
- måste kunna säga det

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Framförandet – i tal

- kort, kärnfullt, underhållande och fiffigt
(R. Uosukainen)
- Förbered dig – låt ditt undermedvetna jobba för dig

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Framförandet – talets disposition

AIDA:

- **Attention** – fånga uppmärksamheten
- **Interest** – väcka åhörarnas intresse
- **Desire** – skapa längtan och behov
- **Action** – få aktiviteter till stånd
- **Satisfaction** - tillfredsställelse

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Framförandet – respons

- respons ska ges – men förödmjuka inte!
- formulera åtminstone en del av responsen i positiva ordalag
- måste du framföra negativ kritik, så gör det helst bara till den berörda parten.

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Hur budskapet förs fram

Mindre än 10 % av budskapet är de ord du säger – resten är ordlös kommunikation.

Det är alltid den som ger budskapet som bär ansvar för det,

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Ordlös kommunikation

Ett helt paket – vi ska vara visuella

- tecken på respekt
- ansiktsuttryck
- färger
- dofter
- röstläge
- beröring - revir
- gester

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Gesterna

- avvisande gester: sluten kroppsställning, rynkad panna
- skyddande gester: armarna till värn för kroppen, jfr svärdhandens position vid svärdfästet
- genuint leende når fram, öppnar dörrar
- studera noga signalerna från motparten

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Rösten

- rösten är luft som utandas
- kom ihåg att hålla övre bålen avslappnad
- stå avspänt, med god hållning
- öppna för rösten i förväg
- öva rösten

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Avspändhet

- personlig beredskap, färdigheter och inställning
 - den fysiska konditionen är viktig
 - mental beredskap
- Ta hela hjärnan i bruk
 - detaljerna i vänstra, helheten i högra hjärnhalvan
 - avkoppling i hjärnan ger det bästa resultatet

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Karisma

- vi har alla inom oss det som behövs för karisma
- man måste våga bjuda på sig själv!
- karisma – det är intelligens, känsla och genuinitet
- att vara du med sig själv och sitt liv
- karisman är det som förtrollar

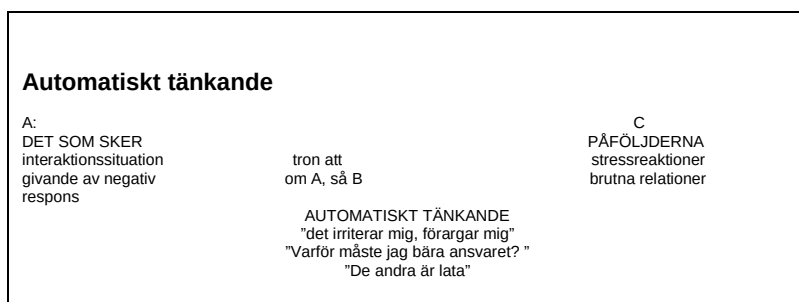
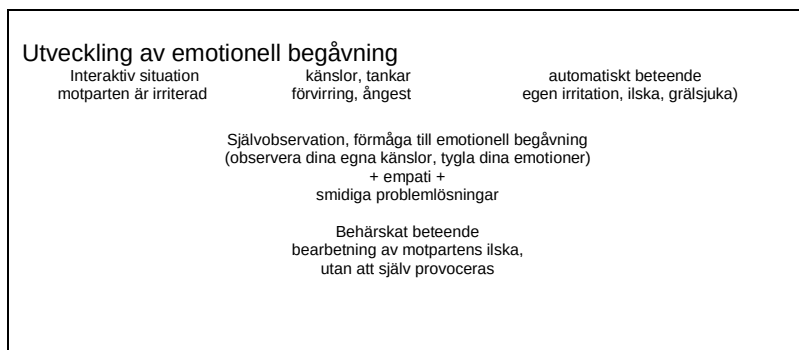
Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Utnyttja den emotionella begåvningen – det är här och nu som gäller

Förnuft och känsla

- Hjärnstammen och det emotiva systemet är de äldsta delarna av vår hjärna → verkligt snabba reaktioner (så att hjärnbarken inte hänger med)
- Sätt att klara kriser – fly eller fäkta – ger alltför stark impulsivitet för vår tid
- Utan emotioner blir förnuftsresonemanget lidande

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry
Överdomarutbildning del 1

Emotionell begåvning – klara av den och må bra	
KÄRNFAKTOR	kännedom om de egna emotionerna, empati, impulsbehärskning, realism
FÖRMEDLANDE FAKTOR	självständighet, självkänsla, förmåga att tåla tryck, social ansvarskänsla, smidighet, optimism
PÅFÖLJD/ RESULTATSKAPANDE FAKTOR	förverkliga sig själv, samverkan, problemlösning, lycka

Hur emotionell begåvning tar sig uttryck i det vi gör

Intrapersonella, inifrån kommande faktorer

Självkännedom, medvetenhet om de egna känslorna, verkan, självständighet, självförverkligande

Interpersonella, utåtriktade faktorer

empati, socialt ansvar, mänskliga relationer

Hur emotionell begåvning tar sig uttryck i det vi gör

Adaptativa faktorer:

verklighetskänsla, smidighet, förmåga att lösa problem

Förmåga att tåla tryck:

stresstålighet
(mottagande/innehållande) behärskning av impulser

Allmän välmåga

optimism, lycka

INBJUDAN ATT VERKA SOM ÖVERDOMARE

Kutsu ylituomariksi/tuomariksi Inbjudan till överdomare/domare

SUOMEN KENNELLIITTO -
FINSKA KENNELKLUBBEN RY.

Meillä on kunnia kutsua Teidät ylituomariksi/varamieheksi/tuomariksi

Vi har äran att inbjuda Er till överdomare/suppleant/domare

kokeeseemme, joka järjestetään Suomen Kennelliiton luvalla
till vårt prov, som arrangeras med tillstånd av Finska Kennelklubben

_____ / _____ - _____ / _____ 20 _____ alkaen klo - som börjar kl. _____

Arvosteltavaksenne olemme merkinneet - Bedömningsklasser:

☐ ALO ☐ AVO ☐ VOI ☐ ERIVOI ☐ JOUK ☐ I ☐ II ☐ III
NKL OKL SKL ELIT LAG

Muu - Annan: _____

Lisätietoja - Tillägsuppgifter: _____

Vastauksen pyydämme lähettämään

Vi ber Dig sända ditt svar senast den _____ / _____ 20 _____ mennessä oheisessa kurossa
i bifogande kuvert

osoitteella - till: _____

Koetoimikunnan puolesta:

På provkommittens vägnar: _____

Kiittäen kutsusta - Jag tackar för inbjudan och meddelar,

☐ ilmoitan ottavani arvostelutehtävän vastaan
att jag tar emot domaruppdraget ☐ ilmoitan, etten voi ottaa arvostelutehtävää vastaan
att jag inte kan ta emot uppdraget

Huom. - Anm.

Paikka - Ort

Päiväys - Datum

Allekirjoitus - Underskrift

Puhelin - Telefon

Nimenselvennös - Namnförtydligande

Sähköposti - e-mail

Osoite - Adress

1.20.12 - 1 kpl / st koetoimikunnalle / till provkommittén - 1 kpl / st tuomarille / behållas av domaren

Suomen Kennelliitto -
Finska Kennelklubben ry.

Kantatie 8
Kantatievägen 8

02770 ESPOO
02770 ESBO

Puh./Tel. +358 (0)9 887 300
Fax +358 (0)9 8873 0331

The Finnish Kennel Club
www.kennelliitto.fi

ANVISNING FÖR IFYLLANDE AV PROVPROTOKOLL

Alla provprotokoll ska insändas till kenneldistriktet eller till en av distriktet utsedd protokollgranskare för kontroll, med undantag för arrangörens exemplar som behålls av provarrangören. När kenneldistriktet kontrollerat protokollen skickar distriktet dem vidare till Kennelklubben och till de rasorganisationer som haft deltagare i proven. Ett undantag är protokollen från ToKo-, agility- och spårningsprov för jakthundar; sådana skickas inte till rasorganisationerna.

Om tekniska fel som observeras under kontrollen av protokollen ska överdomaren och den tävlande underrättas.

De för varje hund upprättade bedömningsblanketterna fogas till de exemplar av provprotokollen som skickas till rasorganisationerna och till Kennelklubben.

Enligt Kennelklubbens stadgar ska provprotokollen insändas till kenneldistriktet inom en (1) vecka efter att provet avslutats, och kenneldistriktet ska inom två (2) veckor skicka dessa vidare till de angivna mottagarna (Kennelklubben och ev. rasorganisationerna)

De protokoll som skickas till Kennelklubben sänds under adress:

Finska Kennelklubben – Showlink Oy
Resultat av prov
PB 20
79101 LEPPÄVIRTA

Om deltagarna i provet företräder mer än en rasklubb, ska varje berörd rasklubb få ett exemplar av provprotokollet.

OBS! Resultaten av brukshundsprov och av karaktärstest skickas till Finska Brukshundsförbundet SPKL. Vinthundsprovets resultat skickas till Finlands Vinthundsförbund och agility tävlingsprotokollen till Agilityförbundet, som skickar dem vidare till Kennelklubben.

En förteckning över raskoderna kan rekvireras genom Showlink.

Frågor om det som ingår i denna anvisning besvaras av den som på Kennelklubben har hand om prov- och tävlingsärenden.

IFYLLNING AV BLANKETTERNA FÖR PROVPROTOKOLL

Ett provprotokoll ifylls enligt följande:

- provarrangör, ort och datum i kolumnerna för ändamålet
- provets förkortade kod, ex: AJOK, samt kenneldistrikt och distriktets nummer, allt i kolumnerna för ändamålet
- provets slag förkryssas
- väder och väglag på provplatsen anges. Om dessa omständigheter saknar betydelse för provet ifråga får de utelämnas.
- närmare uppgifter (överdomarens redogörelse) får skrivas på separat papper om utrymmet på blanketten är otillräckligt.

- den ansvariga provfunktionärens namn samt domarpraktikanternas namn, allt i kolumnerna för ändamålet
- raskod samt hundens hela namn inkl ev. kennelnamn, men inga titlar
- **registernumret – absolut rätt skrivet** (obs: höftledsresultat behöver inte ges)
- I protokollet anges hundägarens hemkommun, inte adressorten.
- resultatet inklusive poängtal; om det i någon provgren inte ges poäng, lämnas punkten ofylld.
- resultaten antecknas klassvis
- bara arabiska siffror används
- i kolumnen Anmärkningar anges, i händelse av att flera domare medverkat i provet, namn och domarnummer för den domare som gett den berörda hundens resultat
- **sekreterarens namn och telefonnummer dagtid (Obs! det här är viktigt om det ställs frågor om resultaten)**
- **Överdomarens namn och domarnummer = medlemsnumret enligt Kennelklubben**
- Hundar som inte deltagit antecknas inte i provprotokollet

Koepöytäkirja

Päätyhtälyrykumppani

TAPIOLA

SUOMEN KENNELLIITTO -
FINSKA KENNELKLUBBEN R.Y.

Järjestäjä täyttää Kokeen tunnus		Arrangörens/kontrollörens personliga kod (för samma provsidor)		Sivu _____ / _____	
Kokeen järjestäjä					
Paikka			Aika		
Koemuoti	Provform och dess kod		Kennelpiiri	Se kartan	
Kokeen luonne	☐ Yleinen	☐ Jäsenten- välinen	☐ Kansain- välinen	☐ SM	☐ Paljas maa
	☐ Lumie- keli	☐ Kahden viikon koe	☐ Koko kauden koe		
Sää ja keli	1. pv		2. pv		
Lisätietoja (ylituomarin kertomus)					
I DOMARBERÄTTELSEN SKA BL.A. INGÅ - provarrangemang (de punkter som enl. provformen ska behandlas) - övriga bedömande domare (protokollet undertecknas av överdomaren) - vid mästerskapsprov den titelvinnande hundens namn jämte titel - rörelseledigant vid TOKO-prov - ansv. provfunktionär, eventuella praktikanter för domarutbildning - etc.					
Vastaavan koetoimitsijan nimi			Puhelinnumero		
Tuomariharjoittelijat					
Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi
Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta
		Obs. kommunen			
Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi
Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta
Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi
Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta
Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi
Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta
Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi	Rotukoodi	Kolran nimi
Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta	Omistajan nimi	Kotikunta
Kokeeseen osallistuneet kilpailevat eri luokissa seuraavasti:				Ylituomarin numero	
EVL	kpl	VOI	kpl	AWO	kpl
				ALO	kpl
				NUO	kpl
				YHT.	kpl
Sihteerin nimi			Ylituomarin allekirjoitus		
Sihteerin puh.nro			Nimenselvennös		

JÄRJESTÄJÄ: 1. > Kennelliitto, 2. > rotuyhdistys, 3. > kansainvälinen, 4. > järjestäjä

4x5.000 06.12

Suomen Kennelliitto -
Finska Kennelklubben R.Y.

Kanveerintie 8
Kanvessvägen 8

02770 ESP00
02770 ES80

Puh./Tel +358 (0)9 887 300
Fax +358 (0)9 8873 0331

The Finnish Kennel Club
www.kennelliitto.fi

MARKER 1: > Kennel/Hines, 2 > rater/ly jester, 3 > kennel/Hines, 4 > ly jester

**SUOMEN KENNELLIITTO -
FINSKA KENNELKLUBBEN R.Y.**

SIVU _____ / _____
JÄRJESTÄJÄ Kokeen tunnus
TÄYTTÄÄ

[illegible]

ANTECKNING AV RESULTATEN

Eventuella poäng antecknas på det sätt som anges för respektive prov, t.ex. 48, 130,5 och 83,52.

Drevprov (AJOK) och (BEAJ)

Om hunden utesluts eller avstår från provet, antecknas i stället för prisresultat ett streck (–), ex: AJOK– eller BEAJ–.

Poäng antecknas inte heller: en nolla (0) på placeringslistan. I kolumnen för anmärkningar skrivs "bröt" eller "uteslöts".

OBS: i tjänstehundsprov skrivs inte streck utan noll.

ÖVRIGA PROV

Om hundens förare avbryter prestationen, antecknas som prisresultat streck (–) och i kolumnen för anmärkningar skrivs "**bröt**".

Om det är domaren som avbryter en provprestation, antecknas som prisresultat (0) och i kolumnen för anmärkningar skrivs "**utesluten**".

INTERNATIONELLA PROV

Nät prov hålls på internationell nivå antecknas för hund som vunnit internationellt bruksprovscertifikat certifikatets beteckning: CACIT, CACIOB, CACIAG, CACIL.

Kennelklubben skickar till FCI uppgifterna om de hundar som fått bruksprovscertifikat. FCI registrerar resultatet och skickar därefter till Kennelklubben en bruksprovscertifikatkort. Kennelklubben skickat detta kort vidare till hindens ägare, om ägaren är anmäld hos Kennelklubben. I andra fall skickas kortet till provets arrangör.

OBS! Resultaten ska vara FCI tillhanda innan tre månader har gått efter det internationella provet, som bekräftelse på de avlagda proven för CACIT, CACIOB, CACIAG och CACIL.

ÖVRIGA IFYLLNINGSANVISNINGAR

Vid brukshundsprov antecknas de olika terrängslagen på samma provprotokoll, eftersom de olika provgrenarna framgår av respektive terrängförkortning.

Om en enda blankett inte räcker till, antecknas nederst på den första blanketten hur många sidor protokollet totalt innehåller, och de efterföljande blankettsidorna numreras i övre högra hörnet som följer (t.ex. om det totala antalet blanketter är 5, alltså provprotokoll och 4 förlängningsblanketter):

andra blanketten	2/5
tredje blanketten	3/5
fjärde blanketten	4/5
femte blanketten	5/5

På det sättet kan man hos Showlink vara säker på att alla protokollsidor från provet har kommit fram.

RESULTATEN

Klasskoder:	SOV	= anlagsprov (vepe)
	NUO	= unghundsklass
	ALO	= nybörjarklass
	AVO	= öppen klass
	VOI	= segrarklass
	EVL	= elitklass
	LUT	grader = anlagsprov för grythundar

Resultatalternativ:	1.	= första pris
	2.	= andra pris
	3.	= tredje pris
	-	= avbrutit
	0	= utesluten

Poäng: skrivs med arabiska siffror i de provformer där poäng utdelas

Kolumnen anmärkningar: Avbröt
Utesluten
SERTK = certifikat
CACIT = certifikat, internationellt prov
CACIL = certifikat, int. banlöpning
CACIOB = certifikat, int. lydnadsprov
CACIAG = certifikat, int. Agilitytävling
Likaså förekommer reserv-CACIT, reserv-CACIL, reserv-CACIOB och reserv-CACIAG, om överdomaren föreslår detta.

SÄRSKILD ANVISNING FÖR RIKS- OCH FINSKA MÄSTERSKAPSPROV

I anmärkningskolumnen skrivs för den vinnande hunden den erhållna titeln samt året. Kennelklubben skriver in titeln i uppgifterna om hunden.

DOMARBERÄTTELSE

ONÖDIGT, OVIDKOMMANDE SVAMMEL BORT!

**EN SIGNIFIKANT OCH VÄSENTLIG
AVVIKELSE BÖR NÄMNAS!**

**OM DET FINNS ANLEDNING TILL KRITIK SKA
DET ALLTID ANTECKNAS**

**VIKTIGA TILLÄGGSUPPGIFTER FÅR INTE
UTELÄMNAS**
(ex: uppgift om ansvarig provfunktionär,
bedömare i övnings- eller praktiksyfte,
rörelsedirigentens namn vid TOKO-prov etc.)

DIREKTIV FÖR GRANSKARE AV PROVPROTOKOLL

Godkänt av Kennelklubben 12.12.2007. I kraft från 1.1.2008.

1. Varje Kenneldistrikt eller förbund ska ha utnämnt en provprotokollsgranskare för varje provform.
2. En för uppgiften utnämnd person ska ha tillräcklig insikt i ifrågavarande provform för att kunna sköta den granskning han/hon är utsedd till. Det är rekommendabelt att utnämnda personer är minst prisdomare inom ifrågavarande provform.
3. Provprotokollsgranskaren ska följa upp alla beviljade prov och säkerställa att det av varje provprotokoll har sänts granskade versioner vidare till Kennelklubben och till rasorganisationerna för inskrivning av resultaten i databasen.
4. Protokollgranskaren för varje provform granskar utan att någonsin ändra på bedömningen, att poängen och prisklasserna är rätt antecknade i provprotokollen. Granskaren ska också säkerställa, att alla uppgifter har införts rätt i provprotokollet och att det ifyllts enligt direktiv för ifrågavarande provprotokoll.

Ifall det upptäcks ett fel i ett provpapper, ska granskaren ta kontakt med provets överdomare, som ska bestyrka en ändring i provpappren. Hundens förare och provets arrangör ska också genast informeras skriftligen om den gjorda ändringen

5. Den arrangerande föreningen ska inom en vecka efter provets slut sända granskade provpapper till provprotokollsgranskaren, som sänder sina granskade provpapper vidare till Kennelklubben inom två veckor.

Ifall det i provet deltar hundar som hör till flera rasorganisationer, ska respektive rasorganisation få en kopia av provprotokollet och de individuella provprotokollen

6. Provprotokollsgranskaren övervakar att det från alla prov och tävlingar, även de inhyrda, ifylls ett provprotokoll och att detta sänds vidare till den instans som beviljat provet samt till Kennelklubben. Även en ev. framflyttning av provets datum ska finnas antecknat i provprotokollet.
7. Ifall protokollsgranskaren upptäcker att det i ett prov har förfarits emot gällande regler och tävlingsstadganden, ska han/hon göra en anmälan till styrelsen för den förening som beviljat provet/tävlingen för eventuella åtgärder.

FINSKA KENNELKLUBBEN RY: S ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM JÄV

Godkända av Kennelklubbens fullmäktige 17.5.2007. Träder i kraft 1.1.2008.

1. En domare får inte verka som utsedd (ledande) överdomare i ett prov där en hund ägd av berörda domare eller en hund domaren har besittningsrätt till deltar i. En hund ägd av den utsedda (ledande) domarens familjemedlem eller som familjemedlemmen enligt överenskommelse har besittningsrätt till får inte heller delta i ett prov där ifrågavarande överdomare verkar. Föräldrar, äkta makar, sambor, parter i ett registrerat parförhållande, barn och syskon anses vara familjemedlemmar även om de bor på en annan adress.

2. En domare som bedömer hunden/exteriördomare/dopingövervakare/assistent vid dopingprovtagning är jävig om hen själv eller hens familjemedlem är:

- hundens förare/handler
- hundens ägare
- hundens uppfödare
- enligt överenskommelse har besittningsrätt till hunden

Föräldrar, äkta makar, barn och syskon anses vara familjemedlemmar även om de bor på en annan adress. Sambor och personer som bor i ett motsvarande förhållande jämställs med äkta makar. En uppfödarens syskon anses vara familjemedlemmar endast om de bor på samma adress som uppfödaren.

3. En exteriördomare, som på grund av sitt arbete eller sin hobby behandlar utställningsanmälningar eller uppgifter om hundar som förs in i utställningskatalogen kan inte verka som domare på ifrågavarande utställning. En hund ägd av en exteriördomare har inte rätt att delta i en utställning där domaren själv bedömer.

En hund ägd av en domarelev får inte tävla i den ring och ras där domareleven utför sin uppgift. Domareleven får inte heller visa en hund på samma utställning där hen verkar som domarelev. Med samma utställning avses i detta fall en utställning som anordnas av samma arrangör på samma ort och under varandra påföljande dagar. (Gäller från 1.1.2015)

En hund som ägs av en ringfunktionär eller som ringfunktionären enligt överenskommelse har besittningsrätt till får inte tävla på en utställning i den ring där ringfunktionären arbetar i. Ringfunktionären får inte heller visa hunden på samma utställning för den domare i vars ring ringfunktionären arbetat i.

4. Kennelklubbens styrelse har rätt att av giltiga skäl bevilja dispens från dessa bestämmelser.

SÖKANDE AV ÄNDRING HOS KENNELKLUBBEN

Gäller från 1.1.2007

ALLMÄNT ÄNDRINGSFÖRFARANDE (Prov, tävlingar och lynnestest)

Besvär kan inte anföras över bedömning som skett enligt reglerna

Anmälan om meningsskiljaktigheter beträffande prov, tävlingar och test ska före provets slut skriftligen meddelas till den ansvariga domaren eller ansvariga överdomaren, på en av Kennelklubben fastställd blankett för ändamålet. Domaren ifråga ska efter att ha satt sig in i frågan genast försöka få till stånd ett avgörande.

Prov/tävling/lynnestest anses avslutat en timme efter det att resultaten avkunnats.

Om meningsskiljaktigheten inte anmälts på utställningen, provet eller tävlingen, har besvärsrätten gått förlorad. Överdomaren för provet skall informera om praxis vid besvärsförfarandet åt den som besvärar sig

BESVÄRSFRIST

Sakägare, som är missnöjd med den ansvarande domarens/överdomarens beslut skall inlämna skriftliga besvär till det kenneldistrikt som beviljat eller förordat provet, för brukshundsprovets del till finska Brukshundsförbundet (SPKL), för vindhundsprovets del till finska Vindhundsförbundet, för agility tävlingarnas del till Agilityförbundet, inom fjorton (14) dagar från det skeende som är anledning till besvären. Då saken behandlas skall utlåtande från alla berörda parter vara bifogade.

Sakägare anses vara den person, vars fördel beslutet gäller.

BESVÄRSAVGIFT

Besväravgiften är två (2) gånger deltagaravgiften.
Besväravgiften skall bevisligen betalas till den som beviljat
provet innan besvärstiden gått ut.

Besväravgiften gäller inte för provdomaren,
provbestyrelsen eller dess medlem.

Besväravgiften återbetalas då besvären slutgiltigt avgjorts och
besvären konstaterats vara befogade.

Kenneldistriktet, Brukshundsförbundet Vinthundsförbundet samt
Agilityförbundet ska avgöra saken inom sextio
(60) dagar.

Beslutet delges den som besvärat sig per rekommenderat brev eller annars
bevisligen.

En sakägare som är missnöjd med beslutet kan besvära sig över
detta till Kennelklubbens styrelse inom **sju (7) dagar** räknat från
delgivningen av beslutet.

Kennelklubbens styrelse kan, om det finns mycket vägande skäl,
ta ärendet till behandling, även om det allmänna
besvärsförfarandet inte har följts.

ÖVERDOMARE!

**Informera på provplatsen om besvärsmöjligheten
och om besväravgiften!**

Muutoksenhakumenettely Ilmoitus erimielisyydestä

SUOMEN KENNELLIITTO –
FINSKA KENNELKLUBBEN RY.

Täytä lomake tekstaten

Paikka	Paivämäärä
Järjestäjä	
Tapahtuma	Koemuoto
☐ näyttely ☐ koe	
Koiran nimi	Rekisterinumero
Ilmoitan erimielisyyteni yllä mainitussa tapahtumassa seuraavasti:	
Nimi (nimenselvennös)	Allekirjoitus
Lähiosoite	
Postinumero	Postitoimipaikka
Muut asianosaiset yhteystietoon:	
Näyttelytoimikunnan jäsen/Ylituomarin ratkaisu:	
Ratkaisijan nimi (nimenselvennös)	Allekirjoitus
Lähiosoite	Puhelinnumero
Postinumero	Postitoimipaikka

Tähän päätökseen hyötymättömän on tehtävä valitus kirjallisesti; kokeissa kokeen myöntäjälle 14 vrk:n kuluessa ja näyttelyissä näyttelytoimikunnalle 7 vrk:n kuluessa.

Suomen Kennelliitto –
Finska Kennelklubben ry.

Kamreerintie 8
Kamrersvägen 8

02770 ESPOO
02770 ESBO

Puh./Tel. +358 (0)9 887 300
Fax +358 (0)9 8873 0331

The Finnish Kennel Club
www.kennelliitto.fi

RÄTTELSEYRKAN

Om det under ett prov, tävling eller utställning uppdagas, att ett fel är begånget mot gällande regler, finns det möjlighet att göra anspråk på rättelse även efter besvärstidens utgång.

Rättelseyrkan görs av rasklubben, utställningskommittén, en av de domare som ansvarat för provet, tävlingen eller lynnestestet, eller av kenneldistriktet, inom ramen för sina respektive övervakningsskyldigheter. Rättelseyrkan riktas till Kennelklubbens styrelse.

Yrkan ska göras inom ett (1) år från att provet, tävlingen eller utställningen har hållits och sändes även för kännedom till den instans som beviljat provet/utställningen.

Hundägaren ska följa det allmänna besvärsförfarandet.

Kennelklubbens styrelse kan, om det finns mycket vägande skäl, ta ärendet till behandling även om det allmänna besvärsförfarandet inte har följts.

OBS!!

En hundägare har inte rätt att göra rättelseanspråk

HANDLÄGGNINGEN AV PROV- OCH TÄVLINGSÄRENDEN INOM KENNELKLUBBEN

KENNELKLUBBENS BYRÅ

- dokumentation och utlåtanden
- beredning av föredragningen

KENNELKLUBBENS PROV- OCH TÄVLINGSKOMMITTÉ

- beredning
- åtgärdsförslag

KENNELKLUBBENS STYRELSE

- beslut
- påföljder (Kennelklubbens stadgar)
- överförs till disciplinära nämnden

KENNELKLUBBENS DISCIPLINÄRA NÄMND

- besvär mot beslutet får ej anföras

-

KENNELKLUBBENS VACCINATIONSBESTÄMMELSER

VALPSJUKA

Vaccin mot valpsjuka ges åt en hund minst två gånger. Den upprepade (andra) vaccination ska ges minst 21 dygn före provet/utställningen (tre veckors karenstid). Om hunden vaccinerats den andra gången före ett års ålder är vaccinationen i kraft ett år. Den vaccination som ges när hunden är ett år eller äldre är i kraft för den tid som nämns i vaccinationstillverkarens sammandrag för vaccinet.

Karenstid för en föråldrad vaccination mot valpsjuka:
Om vaccinationen är föråldrad ska vaccinationen i samtliga fall förnyas minst 21 dygn före hundtillställningen (3 veckors karenstid).

RABIES

Från hundens första vaccination mot rabies ska det vid provet/utställningen ha gått minst 21 dygn (tre veckors karenstid).

Om hunden vaccinerats mot rabies före ett års ålder är vaccinationen i kraft ett år. Den vaccination som ges när hunden är ett år eller äldre är i kraft för den tid som nämns i vaccinationstillverkarens sammandrag för vaccinet.

Karenstid för en föråldrad vaccination mot rabies:
Om vaccinationen är föråldrad ska vaccinationen i samtliga fall förnyas minst 21 dygn före hundtillställningen (3 veckors karenstid).

GRANSKNING AV ID-MÄRKNING I UTSTÄLLNINGAR, PROV OCH TÄVLINGAR

Godkänt i Kennelklubben 27.11.2015, träder i kraft 1.1.2016

ID-märkning är obligatoriskt för alla hundar som deltar i officiella utställningar, prov, tävlingar och tester (senare evenemang). Då hunden anmäls till evenemanget, förbinder sig ägaren att efterfölja regler och direktiv som gäller för evenemanget i fråga.

Arrangören av evenemanget granskar ID-märkningen.

ID-märkningen kontrolleras i första hand från hundens registreringsbevis före bedömningen/prestationen.

Om hunden har ett mikrochip som inte kan läsas med de vanligaste avläsarna, ska hundägaren ha med sig en avläsare med vilken hundens mikrochip kan kontrolleras.

Om det vid kontrollen påträffas en hund som saknar ID-märkning, ska arrangören utesluta hunden i fråga från evenemanget.

En otydlig tatuering eller ett mikrochip som inte fungerar hindrar hunden från att delta i evenemanget.

ARRANGÖREN GRANSKAR ID-MÄRKNINGEN MED STICKPROV

**ID-märkningen granskas i första hand från hundens registreringsbevis.
Data om märkningen ges också på ägarbeviset.**

Hundens ID-märkning granskas före bedömningen/prestationen.

Om en hund som inte är ID-märkt påträffas, ska arrangören utesluta hunden från det pågående evenemanget.

Uteslutningen sker på order av överdomaren i provet/tävlingen.

En otydlig tatuerad märkning är inte ett hinder för en hunds deltagande.
(om chipset inte hittas och detta anges i registreringsbeviset = otydligt)

De avläsare som innehas av kenneldistriktet kan också avläsa mikrochips av Lifechips (Indexel) eller Datamars s.k. gamla standard.

AGGRESSIV HUND I PROV

ANMÄLNINGAR OM HUNDARS BETEENDE UNDER PROV, HANDLÄGGNINGEN AV DESSA SAMT DERAS PÅFÖLJDER

Åtgärder och påföljder under prov

Om en hund tre gånger har uteslutits/diskvalificerats av den anledningen att den är tydligt aggressiv, kan Kennelklubben bestämma om tävlingsförbud för hunden. För hur lång tid förbudet gäller bestäms separat i varje enskilt fall. En hund kan beläggas med tävlingsförbud redan efter en enda uteslutning/diskvalificering, om följderna av aggressiviteten varit allvarliga.

Det ovan sagda tillämpas inte på behärskad aggressivitet som är en del av hundens karaktär.

Åtgärder och påföljder för aggressivitet utanför prov

I händelse av att en hund på provområdet eller i dess omedelbara närhet anfaller eller griper tag i en människa eller en annan hund, eller annars beter sig så hotfullt att hunden varit föremål för tre anmälningar, kan Kennelklubben utfärda tävlingsförbud för hunden. För hur lång tid förbudet gäller bestäms separat i varje enskilt fall.

Vid bestämningen av tävlingsförbudets längd beaktas särskilt det aktuella fallets konsekvenser och hur allvarliga dessa varit. Förutom att tävlingsförbud bestäms, annulleras hundens resultat i det relaterade evenemanget.

Anmälningar

Den i provet ansvariga **överdomaren** / provfunktionären ska insända anmälan om aggressiviteten, om denna varit orsak till uteslutning eller diskvalificering. Om hunden på provområdet eller i dess omedelbara närhet har anfallit eller gripit ag i en människa eller en annan hund, eller annars har betett sig hotfullt, ska anmälan göras av den person som själv eller vars hund utsatts för aggressiviteten. I andra hand får anmälan göras av en medlem i provbestyrelsen, en ansvarig provfunktionär eller provets veterinär.

Anmälningsförfarande

Anmälningen görs på den blankett som Kennelklubben fastslagit för ändamålet, och blanketten ska undertecknas av den som står för anmälningen. I mån av möjlighet ska också på blanketten ges ett utlåtande av den berörda hundens ägare/förare, likaså eventuella ögonvittnens namn och kontaktuppgifter, särskilt med tanke på utredningen av de orsakssammanhang som resulterat i anmälningen. Det är provbestyrelsens skyldighet att tillhandahålla anmälningsblanketter på provplatsen och att genast efter avslutat prov skicka in anmälningarna till Kennelklubben.

Beslutsprocessen

Om provförbud och om annullering av resultat beslutar kennelklubbens styrelse på föredragning av karaktärskommittén. Det är inte ett hinder för beslutsprocessen inom Kennelklubben, att den person vars hund är föremål för anmälan inte har utnyttjat sin rätt att inkomma med genmäle i ärendet. De ovan i första och andra stycket nämnda påföljderna gäller från den dag beslutet fattats av Kennelklubbens styrelse.

I prov som är underställda Finska Brukshundsförbundet, Finlands Vinthundsförbund och Finlands Agilityförbund tillämpas de förfaranden som skapats inom respektive förbund.

	Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry. The Finnish Kennel Club Kamreentie 8, 02770 ESPOO Puh./Tel./Phone (09) 887 300	Ilmoitus koiran vihasesta käyttäytymisestä Rapport om hundens aggressiva beteende Report of dog's aggressive behaviour	
Näyttely/Koe/Kilpailu - Utställning/Prov/Tävling - Show/Test/Competition		Tapahtuman paikka, aika - Ort, datum för händelsen - Place, date of incident	
Koiran rotu - Ras - Breed		Koiran nimi, rek.nro - Hundens namn, reg.nr. - Name of the dog, reg.nr.	
Omistaja/Ohjaaja - Ägare/Förare - Owner/Handler		Puhelin - Telefon - Phone	
Osoite - Adress - Address		Sähköposti - e-mail	
Ilmoituksen tekijän kuvaus tapahtuneesta - Anmälarens beskrivning av händelsen - Description of the incident by announcer: 			
Nimi ja puh.nro - Namn och tel.nr. - Name and phone nr.		Sähköposti - e-mail	
Osoite - Adress - Address		Allekirjoitus - Underskrift - Signature	
Koiran omistajan/ohjaajan lausunto tapahtuneesta - Ägarens/förarens beskrivning av händelsen - Description of the incident by owner/handler: 			
Nimi tekstaten - Namn med stora bokstäver - Name in block letters		Allekirjoitus - Underskrift - Signature	
Tapahtuneen silminnäkijät ja heidän yhteystietonsa - Vittnen till händelsen; namn, telefon, e-mail - Eye-witness (if any), name/s, address, e-mail			
JAKELU-UTJÄMNING - DISTRIBUTION LIST: 1. > Kennelliitto/Kennelklubben/Kennel Club; 2. > Koiranomistaja/Hundens ägare/Dog's owner; 3. > Tapahtuman järjestäjä/Arrangör/Organiser 2000.3.01			

DJURSKYDDSLAGEN

2 KAP.

3 § Allmänna principer

4 § Förvaringsutrymme för djur

5 § Skötsel av djur

6 § Behandling av djur

7 § Åtgärder som utförs på djur

8 § Avel och genteknik

9 § Påverkande av djurens prestationsförmåga

Det är förbjudet att öka, minska eller upprätthålla djurens prestationsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat.

Då det misstänks att sådana ämnen eller preparat som avses i 1 mom. har använts, har veterinärer som utför tillsyn enligt denna lag rätt att få tillträde till de utrymmen där djuret hålls samt att ta behövliga prov. Djurets ägare och innehavare är skyldig att bistå veterinären vid provtagningen och att ge de upplysningar som behövs för tillsynen.

. - -

12 § Redskap, anordningar och ämnen

15 § Omhändertagna djur

16 § Djurtävlingar

Om djur vid en tävling kan bli utsatta för smärta, plåga eller oskälig påfrestning, skall tävlingsarrangören på egen bekostnad kalla till tävlingen en veterinär med uppgift att se till att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs.

17 § Övervakning av djurtävlingar

24 § Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur

25 § Föreskrifter om anmälningspliktig verksamhet och förbudande av verksamhet

32 § Avlivning av djur

Avlivning av djur skall ske så snabbt och smärtfritt som möjligt. Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om avlivning av djur. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om detta.

DJURSKYDDSFÖRORDNINGEN

3 KAP

11§ Sjuka eller skadade djur

Om ett djur insjuknar eller skadas skall det omedelbart ges eller skaffas behörig vård. Ett sjukt eller skadat djur skall vid behov hållas skilt från andra djur i ett ändamålsenligt utrymme. Om sjukdomens eller skadans art så kräver, skall djuret avlivas eller slaktas.

4 KAP

13§ Dressyr och användning

14§ Åsamkande av onödigt lidande samt onödig smärta och plåga

(i sammandrag)

Med åsamkande av onödigt lidande samt onödig smärta och plåga enligt 3 § 1 mom. djurskyddslagen (247/96) avses

1) att levande djur används som mål vid övningsskjutning eller skyttetävling,

2) att taggsporrar, tagghalsband och taggbetsel används,

3) att levande fisk fjällas eller rensas samt att levande djur plockas eller flås,

6) att djur forslas upphängda vid någon kroppsdel,

7) att renar eller andra husdjur eller sådana djur som uppfötts i en farm i produktionssyfte dödas med skjutvapen vid jakt, dock inte då renar skjuts av renskötare eller då andra husdjur eller sådana djur

*som uppfötts i en farm i produktionssyfte skjuts av ett godtagbart skäl som kräver att avlivningen sker omedelbart, samt
8) annan verksamhet och andra åtgärder som riktar sig mot djuret och åsamkar det onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga.*

5 KAP

15§ Anordningar eller redskap för uppbindning

21§ Hund

6 KAP

23§ Tillåtna åtgärder

LAG OM TRANSPORT AV DJUR:

2 KAP

12§ Transport i personbilars bagageutrymme

AV SAMHÄLLET UPPSTÄLLDA NORMER

HUNDEN I LAGSTIFTNINGEN, ALLMÄNT

ENVAR HAR RÄTT ATT HA HUND

Det är också tillåtet att ha hund nästan var som helst, men det finns ingående regler om hundhållningen.

Orsaken till bestämmelserna om innehavet av hund är behovet att tillgodose en rad olika syften, i anslutning till djurskydd, omsorg om villebrådsbestånd, hälso- och miljöomständigheter m.m.

ORDNINGSLAG

Ordningsslagen ersätter de kommunala ordningsstadgarna.

Syftet med den nya ordningsslagen är att främja allmän ordning och säkerhet.

Samma allmänna ordningsregler gäller över hela landet sedan 1.10.2003.

Ordningsslagen gäller alla allmänt tillgängliga platser, oavsett vem som äger dessa.

Sådana allmänna platser är vägar, gator, gångbanor, torg, parker, badstränder, idrottsplaner, begravningsplatser, byggnader, trafikmedel, ämbetsverk, kontor och restauranger samt andra motsvarande områden som kan användas av allmänheten.

HUNDÄGARENS ANSVAR

Ägaren eller innehavaren är skyldig att tillse att hunden inte åsamkar skada på människor eller egendom.

Ägarens/innehavarens ansvar är dock inte strikt, m.a.o. bär personen inte i alla situationer ansvar för skador som hunden förorsakar.

För ersättningsskyldighet förutsätts att hundägaren/innehavaren har försummat att förfara med behörig omsorg i övervakningen av hunden.
Skadan måste alltså ha uppstått genom vållande.

JAKTLAGEN OCH JAKTFÖRORDNINGEN BETRÄFFANDE HUNDHÅLLNING

Jaktförordningen

12 § Användning av hund vid jakt på hjortdjur

32. § Ersättning för omhändertagande av hund

Jaktlagen:

35. § Transport av jaktvapen

51. § Skyldighet att hålla hundar kopplade

Från den 1 mars till den 19 augusti skall hundar som är utomhus hållas kopplade eller så att de omedelbart kan kopplas.

Vad som ovan sagts gäller dock inte

1) hundar som med tillstånd av områdets ägare eller innehavare hålls på en gårdsplan eller i en trädgård eller på ett omgärdat område som är reserverat för hundar,

2) hundar som är yngre än fem månader,

3) vall-, ledar- eller vakthundar eller hundar med andra liknande uppgifter,

4) hundar som används för polisens, tullverkets, försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets uppgifter eller

5) hundar som dresseras för en uppgift som avses i 3 eller 4 punkten.

52. § Hundprov och hunddressyr

Finlands viltcentral kan ge dispens från skyldigheten som förskrivs i 51 § 1 mom. när hundprov anordnas eller hundar dresseras. Hundproven och dressyren ska ske så att fredat vilt inte ofredas under sin fortplantningstid.

Utan hinder av att hjortdjur fredats får jaktprov för hundar som används för jakt på hjortdjur anordnas och sådana hundar dresseras från den 20 augusti till utgången av december. På motsvarande sätt får jaktprov för hundar som används för annan jakt anordnas och sådana hundar dresseras från den 20 augusti till utgången av februari. Hundproven och dressyren skall genomföras så att fredat vilt inte skadas.

OBS. Se till att dispens getts för provplatsen!

53. § Hundar på annans område

Utan markägarens eller jakträttsinnehavarens tillstånd får en hund inte hållas okopplad på någon annans område.

Markägaren eller jakträttsinnehavaren har rätt att från området avlägsna hundar som är där i strid med 1 mom. eller att omhänderta dem. Om ett drev eller skall vid jakt med hund kommer in på främmande område, skall områdets ägare eller jakträttsinnehavaren dock låta drevet eller skallet fortsätta ostört en halv timme. Om hundägaren inte under denna tid hämtar sin hund, har områdets ägare eller jakträttsinnehavaren rätt att avbryta drevet eller skallet samt avlägsna hunden från området eller omhänderta den.

54. § Rättigheter vid övervakningen av hundar

55. § Åtgärder vid omhändertagande av hund

72. § Jaktbrott

75. § Brott mot bestämmelserna i jaktlagen